Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 5 август 1973 йил, якшанба ⊙ № 183 (15.657). ✦ Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарларининг шу йил 30-31 июлда Қримда бўлиб ўтган дўстона учрашуви якунларини қараб чиқди ва бу учрашувнинг социалистик ҳамдўстлик позицияларини ҳар томонлама мустаҳкамлаш, қардош партияларнинг бирлигини мустаҳкамлаш, социалистик давлатлар ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва уларнинг ташқи сиёсатини мувофиқлаштириб олиб бориш борасидаги аҳамиятига юксак баҳо беради. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС делегациясининг фаолиятини тўла-тўкис маъқуллайди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси доим шунга асосланадики, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирдамлиги ва бирлиги тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашнинг, КПСС XXIV съездининг Тинчлик программасида, бошқа қардош партиялар съездларининг қарорларида, Варшава Шартномаси ташкилоти Сиёсий маслаҳат комитетининг баёнотларида, коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1969 йилда бўлиб ўтган халқаро кенгаши ҳужжатларида илгари сурилган мақсадларни амалга оширишнинг энг муҳим омилидир.

Қримдаги учрашув ҳақидаги ахборотда таъкидлаб ўтилганидек, ҳозирги вақтда халқаро майдондаги ижобий силжишларни мустаҳкамлаш, тузилган битим ва шартномаларни реал мазмун билан тўлдириш, мустаҳкам тинчлик сари янги қадамларни қўйиш учун замин тайёрлаш муҳимдир. Умумевропа кенгаши ишларини муваффақиятли тугаллаш, сиёсий кескинликни юмшатиш билан бир қаторда ҳарбий кескинликни ҳам юмшатиш чораларини кўриш ва империалистик агрессия вужудга келтирган можароларни дарҳол бартараф қилиш бунга ёрдам берган бўлур эди. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Совет Иттифоқи қардош мамлакатлар билан биргаликда актуал халқаро проблемаларни ҳал этишга конструктив ҳисса қўшишга қатъий қарор берганлигини уқтириб ўтади.

Қримдаги учрашувнинг якунлари шуни кўрсатиб турибдики, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашни барча халқларнинг озодлик ва мустақиллик йўлидаги кураши билан, уларнинг ўз тақдирини мустақил равишда ўзи белгилашдан иборат муқаддас ҳуқуқи учун кураш билан узвий равишда бирга қўшиб олиб бориш — социалистик давлатларнинг ўзаро келишиб олинган ташқи сиёсатининг ўзгармас негизидир. Ҳозирги халқаро шароитда жаҳон майдонидаги ижобий силжишларни мустаҳкамлашга ҳалақит бериш учун уринаётган реакцион кучларнинг кирдикорларига нисбатан аввалдагидек ҳушёр бўлиб туриш зарур. Социалистик давлатларнинг ташқи сиёсати принципиал синфий сиёсатдир.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси шу нарсага катта аҳамият берадики, социалистик давлатларнинг коммунистик ва ишчи партиялари ўз ҳаракатларини бошқа қардош партияларнинг фаолияти билан доим мувофиқлаштириб олиб боришга, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари негизида жаҳон коммунистик ҳаракати жипслигини мустаҳкамлашга қатъий қарор берганликлари Қримдаги учрашувда яна бир марта намоён бўлди. Халқаро майдонда содир бўлаётган муҳим жараёнлар, антикоммунизмга, буржуа идеологиясига қарши, шунингдек, илмий коммунизмга душман бўлган «сўл» ва ўнг оппортунистик оқимларга қарши кураш вазифалари Компартияларнинг ҳамжиҳатлик билан қиладиган ҳаракатларини янада кучайтиришни, замонамиздаги актуал назарий ва сиёсий проблемаларни коллектив суратда таҳлил этишни тобора кўпроқ талаб этмоқда.

Қримдаги янги учрашув социалистик ва коммунистик қурилишнинг бориши тўғрисида бир-бирларига кенг ахборот бериш, барча энг муҳим соҳаларда социалистик давлатларнинг ҳар томонлама ҳамкорлигини янада ривожлантириш борасидаги асосий йўналишларни биргаликда белгилаб олиш имкониятини туғдирди. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси бу ҳамкорлик социализм мамлакатларининг янгидан-янги муваффақиятларга эришувлари учун, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиёти муваффақиятларини социалистик хўжалик системасининг афзалликлари билан бирга қўшиб олиб бориш, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини тўхтовсиз юксалтириш билан боғлиқ бўлган вазифаларни муваффақиятли амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтиради, деб қатъий ишонч билдиради.

Қримдаги учрашув қатнашчилари шу учрашув давомида социалистик давлатларнинг сиёсий, иқтисодий ва идеологик ҳамкорлигини ривожлантириш йўлида янги қадамларни қўйишга тайёр эканликларини изҳор қилдилар. Бундай тайёрлик ва шу йўлда белгиланган тадбирлар, шу жумладан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятини такомиллаштириш масалалари социализмнинг халқаро позицияларини янада кўпроқ мустаҳкамлайди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси қардош мамлакатлар билан ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш совет давлати ташқи сиёсий фаолиятининг энг муҳим йўналиши, деб таъкидлайди. КПСС марксчи-ленинчи коммунистик ва ишчи партиялар билан бирга социализм мамлакатларининг интернационал бирдамлигини мустаҳкамлаш, социалистик ва коммунистик қурилишда, мустаҳкам тинчлик учун курашда уларнинг биргалашиб қиладиган ҳаракатларини мустаҳкамлаш йўлида бундан буён ҳам куч-ғайратларини ошира боради.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Қримдаги учрашувнинг якунларига юксак баҳо бериб, бу учрашувда социалистик давлатлар ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш ва социализм иши ҳамда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб халқаро майдонда қилинадиган ҳаракатларни мувофиқлаштириб олиб боришга қатъий қарор берилганлигини зўр мамнуният билан қайд қилади. Бу учрашув қардош партиялар раҳбарларининг ўртоқларча бевосита алоқалари социалистик мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлигини мустаҳкамлашга ёрдам беражагини яна бир марта кўрсатди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси қабул қилган қарорда Қримдаги учрашувнинг хулосаларини рўёбга чиқариш юзасидан амалий тадбирлар белгиланди.

В. УЛЬБРИХТНИ ДАФН ЭТИШДА ҚАТНАШУВЧИ СССР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Вальтер Ульбрихтни дафн этишда қатнашмоқ учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитетининг раиси А. Я. Пельше, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ГДРдаги элчиси М. Т. Ефремовдан иборат составда партия-ҳукумат делегациясини Берлинга юборишга қарор қилдилар.

Т. ЖИВКОВ ОЗАРБАЙЖОНДА

БОКУ, 3 август. (ТАСС). Озарбайжонда меҳмон бўлиб турган Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Тодор Живков бугун Каспий денгизидаги катта нефть кони районининг маркази — Песчаний оролида Боку нефтчилари билан учрашди.

Озарбайжон нефтчилари Қора денгизда нефть қидириш соҳасида болгар касбдошлари билан ҳамкорлик қилмоқдалар. Шабла яқинида биринчи эстакадани қуришда уларга ёрдам бердилар. Иккала мамлакат нефтчиларининг ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш белгиси сифатида республика нефть, химия ва газ саноати касаба союз комитети билан «Азнефть» ва «Каспромнефть» бирлашмаларининг қарорига биноан Тодор Живковга Озарбайжоннинг фахрий нефтчиси унвони берилди ҳамда кончилар формаси — темир қалпоқ билан брезент камзул топширилди.

Тодор Живков фахрий унвон учун қизғин миннатдорчилик билдириб, Совет Иттифоқи турли миллат вакиллари умумий иш — коммунизм қуриш йўлида қандай қилиб аҳил бир оила бўлиб ишлаётганликларини амалда кўрдим, деди.

Учрашувда Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. А. Алиев нутқ сўзлади.

Тушдан кейин Тодор Живков Кировободга жўнаб кетди.

ҲАМКОРЛИКНИ КЕНГАЙТИРИШ МАСАЛАЛАРИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

БУХАРЕСТ, 3 август. (ТАСС). Бухарестда иқтисодий ҳамкорлик юзасидан Совет — Румыния ҳукуматлараро комиссиясининг VII мажлиси бўлиб ўтди.

Совет делегациясига СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. А. Лесечко, Румыния делегациясига эса Румыния социалистик республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. Рэдулеску бошчилик қилди. Комиссия ишида СССРнинг РСРдаги элчиси В. И. Дрозденко иштирок этди.

Комиссия ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантиришга оид бир қанча масалаларни кўриб чиқди. Комиссия халқ хўжалик планларини 1976 — 1980 йилларда социалистик иқтисодий интеграция ва координациялаш комплекс программасидан келиб чиқадиган вазифаларни ҳисобга олган ҳолда саноатнинг етакчи тармоқларида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор берди.

Комиссия иши дўстона ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР КУНИ ШАРАФИГА

3 августда Москвада темирйўлчиларнинг Бутуниттифоқ кунига бағишланган тантанали кеча ўтказилди. Пўлат магистралларининг меҳнаткашлари, олимлар, Москва жамоатчилигининг вакиллари марказий концерт залига тўпланишди. Кечада СССР ва РСФСР министрлари, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари ҳозир бўлдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросидан иборат составда фахрий президиум ғоят баланд руҳ билан сайланди.

Темир йўллар министри Б. П. Бешчев доклад қилди. У айтдики, темир йўл транспортининг ходимлари шу йил олти ойи топшириғини муваффақиятли бажардилар. Темир йўлларда, бўлимларда ва корхоналарда тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили планини муддатидан олдин бажариш учун мусобақа кенг авж олиб кетди.

Тантанали кеча қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилдилар. (ТАСС).

• • •

3 август куни Тошкентдаги темирйўлчилар маданият саройида пўлат магистраллар меҳнатчиларининг байрамига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. М. Қодиров шу темир йўл юз минг кишилик коллективи иши тўғрисида доклад қилди. У темирйўлчилар беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини муваффақиятли адо этаётганликларини таъкидлаб ўтди. Улар ҳозирдаёқ минглаб тонна ёқилғини тежаб қолдилар. Вагонлар обороти қисқартирилди. Тепловозларнинг ремонт ўртасидаги қатнови кўпайди. Ҳозир магистралнинг йиллик қуввати 70 миллиард тонна-километрга етди. Бу эса Франция билан Италия темир йўлларининг иш ҳажмини қўшиб ҳисоблаган билан баравардир.

Янги Қўнғирот — Бейнов темирйўли Ўрта Осиёдан мамлакат марказига пассажирлар ва юк ташиш йўлини 18 соатга қисқартирди. Самарқанд—Қарши линияси ишга туширилди. Термиз—Ёзёвон трассасининг қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Тошкент—Чорвоқ йўлини электрлаштириш қизғин давом эттирилмоқда.

Магистрал коллективи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили планини муддатидан олдин бажаришга ва қўшимча суратда бир неча юз минг тонна халқ хўжалик юкларини ташишга қатъий бел боғлади.

(ЎзТАГ).

Тошкент тепловоз депоси—Ўрта Осиё темир йўлининг энг илғор корхоналаридан бири. Депонинг аҳил коллективи темир йўлчилар байрамини юк ташиш ва ёқилғини тежаш планларини ошириб бажаришда яхши кўрсаткичларга эришиш билан кутиб олди. Суратда: Тошкент тепловоз депосининг илғорларидан (чапдан ўнгга) тепловоз машинисти ёрдамчиси Г. Ф. Нестеров, депо бўйича навбатчи М. Комилов, тепловоз машинисти ёрдамчиси М. Е. Арутюнянц, тепловоз машинисти Г. Отабоев ва старший машинист Ф. Хўжаев ўртоқлар.

В. Сироткин фотоси.

ЙИГИРМА БЕШИНЧИ «МИЛЛИОНЕР»

Яқинда Когон локомотив депосининг темир йўлчилари одатдаги иш кунларидан бирини худди байрамдагидек қаршилашди. Улар вокзал перронига эрта тонгданоқ байрам либосида келишди. Ўша куни депонинг илғор машинисти Юрий Калашников ўз тепловози билан бир миллионинчи километрни босиб ўтаётган эди. Дўстлари уни қутлагани чиқишди.

— Юрий Владимирович, депомизнинг йигирма бешинчи «миллионер»ларидан, — деди депо партия ташкилотининг секретари А. П. Ремизов, — Анатолий Курамшин, Николай Гончаров, Владимир Сосаев ва Аник Маҳмудовлар айни кунларда учинчи миллион километр масофага йўл олишди.

Депо «миллионер»ларининг ғайрат-шижоати билан сўнгги ойларда юклар ҳаракати 2,7 процент кўтарилди, юк ташиш таннархи эса 0,9 процентга камайди. Пландан ташқари 200 минг сўм нақд фойда олинди.

Коллектив Бутуниттифоқ темир йўлчилар куни олдидан СССР йўллар министрлиги ва темир йўл ходимлари касаба союзлари Марказий комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофотини қўлга киритишди.

А. ФОЗИЛОВ,
Бухоро области.

ҚАРДОШ МУСОБАҚАДОШЛАР—РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДА

ДЎСТОНА МАСЛАҲАТЛАР

Тожикистон ССР пахтакорларининг бир группаси Наманган областига келишди. Ўзаро текшириш бригадасига Қўрғонтепа район партия комитетининг секретари А. Набиев бошчилик қиляпти.

Ғўза парваришини намунали йўлга қўйган Поп районидаги Ленин орденли Ленин номли, «Партия XXII съезди» Тўрақўрғон районидаги Киров номли, «Намуна» колхозлари пахтакорларининг шу кун талаблари асосида меҳнат қилаётганликлари мусобақадошларни қувонтирди.

Тожикистонлик дўстларимиз Задарё райони хўжаликларида бўлганларида бўлиқ ғўзаларни кўриб кузда катта-катта хирмон уюлишига ишонч ҳосил қилдилар. Мазкур районнинг илғор бўлимлари ва бригадаларида ғўза парвариши юксак агротехника қоидалари асосида олиб борилаяпти.

Райондаги кўпгина хўжаликларда ғўзани суғориш намунали ташкил этилган. Шу нарса айниқса қувонарлики, хўжаликларда маккажўхори, беда ва полиз экинлари ихтисослаштирилган бригадаларда етиштирилмоқда. Шолини барвақт экиш йўли билан ундан мўл ҳосил олиш тажрибаси айниқса тожикистонлик дўстларда яхши таассурот қолдирди.

Мусобақа шартларининг қандай бажарилаётганлигини текшириш жараёнида ютуқлар билан бирга айрим камчиликлар ҳам кўзга ташланди. «Гулбоғ» совхози ишчилари бу йил ҳосилнинг 95 процентини машиналар ёрдамида йиғиштириб олишлари керак. Лекин далаларнинг бир қисмида машина теримининг кушандаси бўлган бегона ўтни йўқотиш чоралари кўрилмаётир. 900 гектар майдондаги ғўзани қишлоқ хўжалик зараркунандалари кемириб ётибди. Айрим пайкалларда кўсак қурти пайдо бўлган.

Баъзи бригадаларда ғўзани суғоришда агротехника қоидалари қўпол равишда бузилаётир. «Правда» колхозида бу тадбир сифатсиз ўтказилмоқда. Ғўзалар кўллатиб ва чўллатиб суғорилаётганлиги фактлари кўзга ташланди. «Коммунист» колхозида ғўза қатор ораларига ишлов бериш қониқарсиз ташкил этилган. Ильич номли колхознинг ўн биринчи бригадасида меҳнат интизоми бўш.

Задарёлик пахтакорлар бу йил 45 минг тонна «оқ олтин» етиштиришлари керак. Шундай экан юқорида кўрсатилган хато-камчиликларни тезроқ тугатиш чорасини кўриб, ғўза парваришида ҳал қилувчи ой—августнинг ҳар кунидан унумли фойдаланишлари керак.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Тожикистонлик мусобақадошлар Сурхондарё область Жарқўрғон районидаги «Социализм» колхозининг пахта далаларини кўздан кечирмоқдалар.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

КЎСАКЛАР МАРЖОНИ

Озарбайжон пахтакорлари Ўзбекистоннинг энг катта пахтакор райони — Оққўрғон далаларида юзлаб километр йўл босдилар. Беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йилида район меҳнатчилари рекорд ҳосил—100 минг тонна «оқ олтин» етиштиришга қарор бердилар. Чигитнинг ярмидан кўпроғи қир ва адирларда жойлашган бўлишига қарамай, бу ерда комплекс механизация кенг қўлланилмоқда. Бу йил ҳосилнинг 88 процентини машинада териб олишга мўлжалланмоқда.

Озарбайжон вакиллари «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида кўпгина ибратли тажрибаларни кўриб ўргандилар. Юксак даражада механизациялашган бу илғор пахтакор хўжаликда ҳар бир машинада 130-140 тоннадан, яъни бултургидан анча кўп «оқ олтин» теришга қарор қилинди.

Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари совхознинг ремонт устахонасида бўлдилар. Бироқ, цехлар жим-жит эди — пахта териш машиналари барвақт ремонтдан чиқариб қўйилган. 104 та «зангори кема»нинг ҳаммаси теримга шай бўлиб турибди. Тўкилган пахтани терадиган механизмлар, кўрак узиш машиналари, пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 200 трактор тележкаси шай қилиб қўйилган. Ҳосилни машинада теришнинг пухта тузилган графиги меҳмонларга кўрсатилди. Пахта терими фақат группа методида ўтказилади, ҳар бир группада 7-12 машина бўлади. Ҳар бир машинанинг экипажи тайинлаб қўйилди.

Пахта теримига биринчи бўлиб киришадиганларнинг вакили билан меҳмонлар далада учрашишди. Механизатор тракторда ғўзани чопиқ қилаётган эди. У — шу бригаданинг бошлиғи, СССР Олий Советининг депутати Энвер Алиев эди. Бригадир ўз ғўзаларини кўрсатди. Ҳар гектар ерда 110 минг тупдан ортиқ ғўза бор. Ҳар туп ғўзада худди атайлаб териб қўйилгандек ўнтадан кўсак пишиб етишмоқда. Бригада 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнерлик ҳосил кўтариш учун курашмоқда. Озарбайжонлик дўстлар ғўзаларни синчиклаб кўздан кечириб ва ҳосил тўплаш қандай давом этаётганлигини ўз кўзлари билан кўриб, шундай хулосага келдилар — илғорларнинг пахтазорларида гектар бошига камида 52 центнер пахта етилиши лозим. Бу гапни эшитиб турган бригадир: «майли, шу рақам бизнинг янги мажбуриятимиз бўла қолсин», деди.

Озарбайжон вакиллари шу совхоз ёнидаги Димитров номли колхоз пахтазорларининг аҳволидан ҳам мамнун бўлдилар.

— Ҳамма пайкаллардаги ғўзалар худди командага бўйсунгандек бир текис ўсмоқда, ҳар туп ғўзада ўртача ҳисобда 17 тадан ҳосил тугуни бор, — дейишди меҳмонлар.

Мезбонлар бунинг сирини айтиб беришди: бу ерда гўнг обороти ижобий самара бермоқда. Кейинги вақтларда далага ҳар йили эмас, балки уч йилда бир марта, гектар бошига 50 тонна гўнг солишга ўтилди.

— Пахта етиштиришда машиналардан комплекс фойдаланиш, уларни ҳосил теримида маҳорат билан ишлатиш соҳасидаги тажрибангиздан Озарбайжон пахтакорлари ўз далаларида фойдаланадилар, — дейишди қардош республика вакиллари текшириш якунлари муҳокама қилинган район йиғилишида сўзлаган нутқларида.

К. ТИЧИНА,
ЎзТАГ мухбири.
Тошкент области,
Оққўрғон райони.

ТУРКМАН ПАХТАКОРЛАРИ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ДАЛАЛАРИДА

НУКУС, 4 август. (ЎзТАГ мухбири). Қардош Туркманистон вакиллари «Манғит» пахтакор совхозининг далаларини синчиклаб кўздан кечирдилар. Бу ерда, айниқса Ш. Жубаев бошқараётган бўлим далаларида ғўзаларнинг аҳволи уларни хушнуд қилди. Бу ерда ғўзалар зўр меҳр билан парвариш қилинмоқда. Ғўза тупларининг қалинлиги нормал, ҳосил тўплаш яхши давом этмоқда. Ҳар бир тупда ўн учтагача бўлиқ кўсак бор. Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари бўлим меҳнатчилари ҳар гектар ердан 35 центнер ҳосил кўтариш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун барча имкониятларга эга эканликларини таъкидлаб ўтдилар.

Амударё районидаги Ленин номли колхозда эса аҳвол бошқача. Ю. Туреев бошчилик қилаётган бригадада ғўзалар ривожланишдан орқада қолаётган далалар борлиги аниқланди. Бир хил участкаларда ғўзалар чанқатиб қўйилган, иккинчи хил участкаларда эса кўллатиб суғорилган. Ғўза қатор ораларини ишлаш ўз вақтида ўтказилмаяпти.

Туркман пахтакорлари Хўжайли, Тўрткўл ва Беруний районлари меҳнатчилари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини қандай бажараётганликларини текширдилар. Мусобақадош дўстлар ғўза парвариши соҳасидаги бир қанча камчиликларни аниқладилар, бу камчиликларни тезда бартараф қилиш чораларини белгилашда ёрдам бердилар, ҳосилдорликни ошириш резервларини кўрсатдилар.

БУГУН — БУТУНИТТИФОҚ ТЕМИР ЙЎЛЧИЛАР КУНИ

ЭКОНОМИКАМИЗНИНГ ҚОН ТОМИРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ ПЛАН КОМИТЕТИ ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА БЎЛИМИНИНГ БОШЛИҒИ ОБИД ИКРОМОВ БИЛАН СУҲБАТ

Мамлакатимиз барча темир йўлчилари қатори Ўзбекистон темир йўл тармоқларининг ишчи, инженер-техник ходимлари ҳам ўзларининг анъанавий байрамларига катта меҳнат туҳфалари билан келдилар. Улар тўққизинчи беш йилликда ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариш учун қизғин кураш олиб бориб, улкан ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Ҳал қилувчи йилнинг ўтган олти ойи мобайнида республикамиз корхоналари ва қурилишларига пландан ташқари 1150 минг тоннадан зиёд халқ хўжалик юклари ташиб берилди. Шу давр ичида ўтган йилнинг шу муддатидагига нисбатан бир кеча-кундузда ташилган юклар миқдори 20 минг тоннага ортди. Ҳар бир юк поездида халқ хўжалик юклари ташиш ўртача 100 тонна кўпайди. 1972 йилдагига қараганда оғир юкли поездларда юклар ташиш эса 29 миллион тонна ошди. Урта Осиё темир йўли бошқармасига қарашли барча коллективлар бу муваффақиятларнинг қўлга киритилишига муносиб ҳисса қўшдилар. Улар вагонларга юк ортиш ва тушириш бўйича белгиланган вақтни анча қисқартиришга муваффақ бўлмоқдалар. Шу туфайли Урта Осиё темир йўли коллективи тўрт кварталдан буён СССР Йўллар министрлиги ва темир йўл ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келяпти.

Темир йўлларимизни — экономикамизнинг қон томири, деб атадик. Бу гапда жон бор. Ана шу темир йўлларда кеча-ю кундуз қудратли поезд составларининг тинимсиз ҳайқириғи эшитилиб туради. Улар мамлакатимизнинг узоқ-узоқ районларидан халқ хўжалигимиз юкларини ташиб келтиради. Ўз навбатида эса мамлакатимиз ва қардош республикаларимизнинг олис районларига республикамиздан керакли юкларни ташиб кетади. Бу узлуксиз ҳаракат гўё жонли организмга ҳаёт бахш этиб турган қон томирларнинг бир маромда депсиб туришига ўхшайди. Ҳа, мамлакатимиз экономикасининг тараққиётида республикамиз темир йўлчиларининг муносиб улушлари бор.

Урта Осиё темир йўли коллективи партия ва ҳукуматимиз томонидан темир йўлчилар олдига қўйилаётган улуғвор вазифаларни бажариш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаётир. Ишлаб чиқаришда социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, қулай иш методларини, янги техника ва илғор технология ютуқларини изчил жорий этяпти. Меҳнат самарадорлигини тобора оширишга муваффақ бўляпти.

Транспорт ишлаб чиқаришининг бош резервларидан бири — халқ хўжалик юкларини ташиш жараёнларининг барча звеноларида транспортлардан фойдаланишни такомиллаштириш, планлаштириш ва бошқаришни янада яхшилашдир. Темир йўл ҳаракати ишларида фан-техника ютуқларини жорий этиш ва улардан самарали фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Айниқса ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин кўтаришда электрон-ҳисоблаш машиналарини кенг қўлланиш муҳим роль ўйнайди.

Яқинда, Урта Осиё темир йўл бошқармаси қошида биринчи марта электрон-ҳисоблаш машиналари билан қуролланган ҳисоблаш маркази ташкил этилди. Иқтисод фанлари кандидати Эркин Мирзааҳмедов ана шу ҳисоблаш марказининг ёш коллективига бошчилик қилмоқда. СССР Йўллар министрлиги темир йўл транспортининг ҳар хил тармоқлари ишини планлаштириш ва ташкил этишда электрон-ҳисоблаш машиналарини жорий қилиш масалалари бўйича Тошкентда семинар ўтказди. Семинарда жуда кўп фойдали таклиф ва мулоҳазалар айтилди. Қатор амалий тадбирлар белгиланди. Бу темир йўл ишларини янада такомиллаштириш имкониятини бермоқда.

Темир йўлчиларимиз вагон ва локомотивлардан унумли фойдаланиш учун ҳамиша қайғуриб келяптилар. Урта Осиё темир йўлларининг марказий линиялари янги техника ва ускуналар билан мунтазам жиҳозланиб боряпти. Ҳозир Чоржўй билан Қўнғирот ўртасидаги темир йўллар реконструкция қилинмоқда. Бу — вагон ва локомотивлардан фойдаланиш коэффициентини яхшилашни таъминлайди. Шунингдек, Фарғона воҳаси территориясидаги темир йўл тармоқлари ҳам янги техника ютуқлари билан қайта жиҳозланмоқда. Пўлат излар остига темир-бетон шпаллар ётқизилмоқда. Эски типдаги излар ўрнига оғир вазнли рельслар ётқизилмоқда. Янги хил асбоб-ускуналар билан қуроллантирилган диспетчерлик пунктлари ташкил этилаётир. Янги йўл қоидаларига мувофиқлаштирилган белгилар ўрнатиляпти. Ишга туширилган Самарқанд — Қарши, Сирдарё — Жиззах оралиқларидаги янги линияларни ҳам замонавий техника билан жиҳозлаш қизғин давом эттирилмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз аҳолига темир йўл хизматини намунали ташкил этиш борасида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Шу мақсадда шаҳарлараро электрлаштирилган пассажир поездлари қатнови ташкил этилмоқда. Тошкент атрофида ана шундай пассажир поездларининг бир неча линиялари ишлаб турибди. Электр поездлари ҳозир то Сирдарёгача қатнаётган бўлса, 1974 йилга бориб у Хўжакентгача етади. Тошкентнинг барча маданий ҳордиқ чиқариладиган зоналарида ана шундай поездлар қатнови йўлга қўйилади. Беш йиллик охиригача электричкалар юрадиган темир йўллар Олмалиққача боради. Шунингдек, Хўжайли билан Нукус оралиғида янги темир йўллар қурилиши планлаштириляпти.

Ўрта Осиё темир йўл бошқармасига қарашли ташкилот ва бўлимларнинг раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари материал ресурслардан ва техникадан самарали фойдаланишга, меҳнат унумдорлигини тағин ҳам оширишга, юк тушириш ва ортиш ишларини тўла механизациялаштириш ва автоматлаштиришга тааллуқли тадбирларни кенг амалга оширмоқдалар. Коллективлар ўртасида «Кам сарф-харажат билан кўп ва сифатли иш бажарайлик!» шиори остида ўзаро мусобақа авж олдирилган. Фарғона темир йўли бўлими ишчи-хизматчилари шу йилнинг ўтган ярмида пландан ташқари 435 минг тонна, Когон бўлими коллективи 195 минг тонна, Тошкент бўлими ишчилари 250 минг тонна халқ хўжалик юкларини тегишли манзилларга ўз вақтида етказиб беришга эришдилар.

Фарғона бўлимининг диспетчери Санобар Ҳожиматова ўз участкасидаги поезд составлари ҳаракатидан унумли фойдаланишда юқори кўрсаткичларга эришмоқда. Тошкент тепловоз депосининг машинисти А. Исмоилхўжаев, Андижон депосининг машинисти А. Раҳматуллаев, Қўқон депосининг машинисти В. Патрин ўртоқлар ҳамкасбларига намуна кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар юкларни манзилга ўз вақтида етказиш билан бир қаторда кўплаб ёнилғи ва бошқа материалларни тежаб қолишаётир.

Тошкент товар станциясининг диспетчери В. Колесников, Қўқон станцияси бўйича навбатчи Б. Хўжаев, Ховос станциясининг навбатчиси Т. Қўлматов, Тошкент резерв проводниклари механик-бригадири Х. Муротов сингари хизматчиларимиз ҳам фидокорлик намунасини кўрсатиб ишлаётирлар.

Олдимизда ҳал этилиши лозим бўлган қатор вазифалар турибди. Келажакда халқ хўжалик юкларини ўз манзилларига ташиш салмоғи янада ортади. Янги-янги темир йўллар қурилиб ишга туширилади. Электричкалар қатнайдиган линиялар сони ортади. Шу муносабат билан янги техника ва илғор технология ютуқларини тўхтовсиз жорий эта бориб темир йўл ишларини батамом механизмлар ва автоматлар зиммасига юклаш лозим. Шу кунлардаги асосий диққат-эътиборимиз — тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари ошириб бажаришга қаратилмоғи керак.

ТОШКЕНТ. Ирригация иншоотлари учун насосларни ремонт қилиб берадиган махсус экспериментал ремонт ишлаб чиқариш корхонаси муваффақиятли ишламоқда. Суратда: электр цехининг ишчиси М. Д. Каст.
И. Глауберзон фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Япония социалистик партияси парламент депутатлари секретарларининг делегацияси бир неча кун давомида Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишди.

Меҳмонлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетида қабул қилиндилар.

Делегация Тошкент область Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозида бўлиб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ташкил қилиниши билан танишди. (ЎзТАГ).

МУЗЕЙДА КЎРГАЗМА

Тошкентдаги В. И. Ленин музейи заллари одатдагидан гавжум. Залда РСДРПнинг II съезди очилганига 70 йил тўлганлиги муносабати билан кўргазма ташкил қилинган. Кўргазма бир қанча бўлимлардан иборат.

В. И. Лениннинг «Большевизм сиёсий фикр оқими сифатида ва сиёсий партия сифатида 1903 йилдан бери яшамоқда» деган сўзлари кўзга яққол ташланиб турибди. Кўргазманинг бўлимлари ҳаммада катта қизиқиш уйғотмоқда. К. Маркс ва Ф. Энгельснинг «Коммунистик партия манифести», Г. Плехановнинг «Социализм ва сиёсий кураш», В. И. Лениннинг «Халқ дўстлари» нима ва улар социал-демократларга қарши қандай курашадилар», «Россияда капитализмнинг тараққиёти», «Нима қилмоқ керак?» деган асарларининг турли йиллардаги нашри қўйилган.

Кўргазма залларига одамлар бамисоли дарёдек оқиб келади. Улар зал марказидаги «Искра» газетасининг асл нусхасини, РСДРП II съезди материалларининг тўла тексти босилган китобчани, РКП(б) Программаси босилган китобчанинг асл нусхаларини узоқ томоша қилмоқдалар. Айниқса, В. И. Лениннинг «Ишчилар синфини озод қилиш учун кураш союзи» раҳбарлари билан бирга тушган фотосурати ҳамда Россияда саноат пролетариатининг ўсиб, бардамлашаётганлигини тасвирловчи фотоплакатлар кўргазманинг қимматли экспонатидир.

Кўргазма бўлимларида КПСС XXIV съезди ишини тасвирловчи фотосуратларга кенг ўрин берилган. Кўргазма томошабинларда катта таассурот қолдирмоқда.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

ФАРҒОНА, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда РСДРП II съезди 70 йиллигига бағишланган илмий-назарий конференция бўлиб ўтди. Конференцияда область партия комитетининг секретари ўртоқ Р. Қосимова «РСДРП II съездининг тарихий аҳамияти тўғрисида» доклад қилди.

Конференция қатнашчилари «Партия ҳаётининг ленинча нормалари, партия раҳбарлиги принципларининг шаҳар партия ташкилотлари ҳаётига татбиқ қилиниши»... деган темада Қўқон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. Комилов, «Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш — партия ишининг асоси» деган темада Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Қамбаров ўртоқларнинг докладларини тингладилар.

Йиғилиш охирида область партия комитетининг секретари ўртоқ А. Ф. Гаврилов якунловчи нутқ сўзлади.

* * *

БУХОРО, 4 август. (ЎзТАГ). Бу ердаги область сиёсий маориф уйида РСДРП иккинчи съездининг 70 йиллигига бағишланган илмий-назарий конференция бўлиб ўтди.

Область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев «РСДРП II съездининг 70 йиллиги тўғрисида» доклад қилди.

Конференция қатнашчилари Ленин таълимоти революцион марксизм хазинасига қўшилган жуда катта ҳисса эканлиги, коллектив раҳбарликнинг ленинча принциплари ҳақидаги, меҳнаткашларни интернационализм ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбиялаш тўғрисидаги ва бошқа мавзулардаги докладларни ҳам тингладилар. Олимлар, партия ходимлари шундай докладлар билан чиқдилар.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

Кафтдаги юрак

(ИЛМИЙ ОЧЕРК)

Моҳир жарроҳда бургутнинг кўзи, шернинг юраги, аёлнинг қўли бўлиши керак.
Д. РЕЙ.

Илгари «юракка тиғ теккизиб бўлмайди» деб ўйлашарди. «Йўқ, юраги хаста инсон ҳам яшаши, ҳаёт гаштини суриши керак» дейишди нажоткор олимларимиз. Совет жарроҳлари А. Н. Бакулев, П. А. Куприянов, А. А. Вишневский, Б. В. Петровский Е. Н. Мешалкин ва бошқалар енг шимариб, юрак нуқсонини «ямаш» ва бирор «эҳтиёт қисм» қўйиш сингари муолижаларни ишлаб чиқдилар. Уларнинг юрак ва йирик қон томирларда, пороклардаги янги операциялари Ленин мукофоти билан тақдирланди. Бу истеъдодли жарроҳлар сўнгги вақтга қадар фақат терапия йўли билан даволаниб келинган юрак ва ўпка касалликларига жаҳон медицина амалиётида биринчи марта жарроҳ қўлини теккиздилар, хирургиянинг янги соҳасига илмий асос солдилар.

1.

ЮРАК — бебаҳо, асл нарса. Муштдек «митти паҳлавон» ниҳоятда катта ишни бажаради. Юрак етмиш йил мобайнида ўн миллион пуд қонни ўзидан «ҳайдайди». Баъзан биз ўз юрагимизни ҳали соғлом-ку, деб унга бефарқ қараймиз. Қачонки у «из»дан чиққандан кейингина врач ёрдамига муҳтожлик сезамиз. «Ҳали момақалдироқ йўқ-ку!» қабилида иш тутамиз. Лекин ана шу момақалдироқ бўлиб ўтганини ўзимиз ҳам сезмай қоламиз. Ичкиликбозлик, ноўрин ҳаяжонланиш, ўринсиз таъна, асабийлашиш, зиқналик, нотўғри овқатланиш, вақтида дам олмаслик, тамаки чекиш ва бошқа салбий омиллар аста-секин, сездирмасдан, йиллар давомида юракка ўз ҳукмини ўтказа боради.

Киши бош миясида содир бўладиган ҳар қандай жараён асаб орқали юракда ўз аксини топади. Таниқли жарроҳ, профессор Ф. Г. Углов фавқулодда бир воқеанинг шоҳиди бўлган. Кунлардан бир кун у Н. исмли беморни қабул қилди. Бемор заводда инженер бўлиб ишларкан. Йиғилишларнинг бирида завод директори уни қаттиқ ҳақорат қилибди, ҳатто бегуноҳ инженернинг фикрини эшитишни ҳам истамабди. Н. уйга қайтгач, ўзини ёмон ҳис этибди. Кейинчалик маълум бўлишича, инфаркт миокард дардига чалинган экан. Профессор Ф. Г. Углов бу ўринда тўғридан-тўғри завод директорини айблайди.

Бу воқеанинг давоми ҳам қизиқарли. Орадан кўп йиллар ўтгач, Ф. Г. Углов ҳузурига яна ўша заводдан инфаркт миокард билан оғриган беморни олиб келишади. Профессорни ҳайратга солган нарса шу бўлдики, йирик лабораториянинг раҳбари даражасига кўтарилган ўша инженер Н. нинг ўзи ҳалиги беморнинг дардга чалинишига бош сабабчи бўлган экан.

Оғир дардли юрак борки, уни даволамаса бўлмайди. Бундай мураккаб операцияни биринчи бўлиб 1967 йилда профессор Кристиан Бернард бажарган эди. Тарихда илк бор бемор Филипп Блайберг шишада ўзининг спиртланган юрагини кўриб ҳаяжондан: «Бу жуда ажойиб-ку!» — деб қичқириб юборган эди.

2.

ҲОЗИР мамлакатимизда — Москвадаги клиника ва экспериментал хирургия, А. В. Вишневский номидаги хирургия институтларида шунингдек, Ленинград ва Новосибирск, Киев ва Минск, Ереван ва Тбилиси, Олмаота ва Тошкентда ҳам юрак операциялари муваффақиятли ўтказиляпти.

Бундан бир неча йил муқаддам атоқли совет хирурги Е. Н. Мешалкин ўз шогирдлари билан Тошкентда бўлиб ўтган республика хирургларининг ўн кунлигида қатнашган ва бир қанча беморларнинг юрагини муваффақиятли операция қилган эди. Бу ҳақда «Қизил Ўзбекистон» («Совет Ўзбекистони») газетасининг 1960 йил 16 июнь сонида шундай хабар босиб чиқарилган: «Профессор Е. Н. Мешалкин тез ёрдам институтининг хирургия клиникасида ва 6-шаҳар касалхонасида оғир юрак касалига учраган беморлардан 15 кишини операция қилди. Ўн кунликда профессорлардан А. М. Геллер, М. П. Постолов, Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министрлигининг бош хирурги К. Х. Тагиров, доцентлардан С. М. Аъзамхўжаев, В. В. Воҳидов ва медицина фанлари кандидати Э. Ходиевлар актив иштирок этдилар...»

Шундан буён орадан ўн уч йил вақт ўтди. Республикамизда ана шу давр ичида юрак операцияси техникасини эгаллашда қандай ўзгаришлар юз берди? — деган савол билан Тошкент Давлат медицина институтининг госпиталь хирургия кафедраси кўкрак хирургияси клиникасида бўлдик.

Бугун профессорнинг консультация куни. Бу ерда институт партком секретари ўринбосари Иван Павлович Рудченкони ҳам учратдик. Бир бурчакда ўтирган она-болага ишора қилди:

— Институтга кираверишда туришибди. Билсам, профессор Восит Воҳидовга консультация учун келишган экан.

Ички ҳаяжон ва изтироб билан профессор ҳузурига кирган ҳар бир бемор ташқарига қандайдир дилхушлик, равшанлик ва умид билан чиқиб турибди. Шу пайт қабулга туппа-тузук юриб келган бир бемор бирдан «оҳ» деди-ю, кўкрагини ушлаганча, ўтириб қолди. Гўё унинг юрагига игна санчилгандек бўлди. Бу ҳолат бир зумда ўтиб кетди. Кимдир:

— Стенокардия! — деб ўзича диагноз ҳам қўйган бўлди.

Бошқа бир бемор эса зўрға нафас олиб, нима қилишини билмай туриб қолди. Унинг бирор қадам босишга, ҳатто ўтиришга мадори йўқдек. Пешонасида маржон-маржон совуқ тер. Бемор бу ноқулай ҳолатдан ҳижолатга тушиб, худди бирор нарсани қидираётгандек, теварак-атрофга олазарак бўлиб қарай бошлади:

— Ҳа, инфаркт кишини минг хил оҳангга солади, — деди ҳалиги киши ўзига-ўзи.

Кўзларида ёш қалқиган она олти-етти ёшлардаги қизчасининг пешонасини силаб, одамлар назаридан четроқда ўтирарди. Унинг хаёлида турли фикрлар кезади: «Жарроҳ нима деркин? Операция қилиш керак деса-чи?!..». Навбат уларга келганда, юраги орқасига тортиб кетдими, эшик тутқичини ушлаганча атрофдагиларга термулиб боқди. Эшикни қия очишга очди-ю, бир дақиқа тўхтаб қолди. Қандайдир кўринмас куч она-болани қўйиб юбормаётгандай туюларди.

— Мумкинми, профессор!

— Марҳамат, кираверинг! Ичкаридан ёқимли овоз эшитилди. Кўп ўтмай, она-бола қўл ушлашиб чиқиб келишди. Шу дақиқаларда уларни кўрсангиз эди. Она-бола қушдек енгил, қани энди қанот чиқаришса-ю, севинч оғушида узоқ-узоқларга парвоз қилишса. «Биз бахтиёрмиз!» деб қичқиришса-ю, уларнинг баралла овозини етти иқлим эшитса!

Маълум бўлишича, соғлом болаларда ҳам унча катта бўлмаган интенсивликда тез-тез юрак уриши юз бериб тураркан. Бундай юрак уриши турли ёшдаги болаларда ҳам учраб тураркан. Болалар юрагининг ривожланиши чоғида ўпка артерияси клапанида қон оқимининг тезлиги билан томирлардан қон оқиб ўтиш ўртасидаги нисбат бирмунча бузиларкан.

Моҳир жарроҳ беморнинг мураккаб юрак «оҳанги»ни эшитиб, шовқин юрак фаолиятининг маълум фазасига тааллуқли эканлигини белгилади.

Муолижада санъат белгилари бор, дейишади. Аускультацияда ҳам юрак уришини худди ана шундай санъат билан эшитаётган тошкентлик жарроҳлар юзлаб, минглаб кишилар қалбига олам-олам қувонч бахш этяптилар. Улар шуҳратнинг орқасидан эмас, шуҳрат уларнинг орқасидан қувиб юрибди.

3.

— Яхши терапевт — яхши жарроҳ бўлади, деган гапни биз илгаридан билардик, — дейди медицина фанлари кандидати Зикрилла Эгамбердиев. — Восит Воҳидов айнан шу йўлни танлади. У ҳозир хоҳ ўпка, хоҳ юракни операция қилмоқчи бўлса, аввал беморни терапевт сифатида обдон текширади, сўнг жарроҳ ихтиёрига, бинобарин, қайта ўзига топширади...

Ушбу сатрларни ҳурматли жарроҳга кўрсатганимизда, у мийиғида кулиб қўйди. Асл мақсадга кўчиб, фикримизни айтганимизда, «Ёзиш шартмикан? Яхшиси беморлар устида парвона бўлаётган, ҳафталаб клиникани тарк этмай, иккинчи уй қилиб олган ҳамкасбларим — шогирдларим ҳақида ёзсангиз.

Мени тўғри тушунинг. Улар «хўжа кўрсин» учун эмас, вазият тақозоси билан бир неча кунлар шу ерда қолиб кетишади. Ҳатто айримлари илмий даражаси бўлишига қарамай, оддий лаборантлик лавозимида ишлайди. Шунга яраша маош олади...» деган жавоб қилди.

...Операция хонаси. Бемор столда. Унга наркоз берилди. Ҳозир клиника анестезиологининг бир минут бўш вақти бор. «Бу ерда, — кўрсатди у, — мия биотокларини текширамиз. Мана бу ерда эса нафас олишни бошқарамиз. Бу ерда сунъий қон айланиш аппарати»...

Прибор экранида бир-бирига параллел икки ёрқин қизил ранг нуқта тез-тез ўтиб турибди. Бу нуқталар баландга, пастга лип-лип сакрайди. Улар арра тишларини эслатади. Бутун операция давомида тўхтовсиз электрокардиографик назорат олиб борилипти. Профессор ҳозирча операция столи атрофида кўринмайди. Бу ерда унинг ассистентлари ишлашяпти!

— Скальпель!... Қисқич! Яна қисқич!..

Кўплаб сезгир аппаратлар юрак ҳаракатида ўзгариш сезса, дарҳол белги берарди. Операция тўхтатилиб, беморга махсус дори-дармон берилиб, сўнг операция яна давом эттириляпти.

Операциянинг асосий қисми бошланади. Энди уни профессорнинг ўзи давом эттиряпти. «Перикард — юрак чоки» очилади. Мана, инсон организмининг «митти паҳлавони» — ЮРАК гуп-гуп уриб турибди. (Кўз ёш [illegible] ганда [illegible] муштдек юракда. Лекин, негадир, ҳамма ҳам шу оддий ҳақиқатни бирдай тушуниб етмайди).

— Электрокардиограммаси қандай?

— Ҳозирча ўзгариш йўқ!

Бир неча минутдан кейин профессор стол олдидаги ўрнини ассистентларига бўшатиб берди. Бемор ҳаёти учун олиб борилган дастлабки «жанг» муваффақиятли тугаган эди. Энди ҳаёт учун иккинчи «жанг»да ҳам енгиб чиқиш лозим! Беморни оёққа турғизиш керак!..

— «Жарроҳ сапёр каби адашишга ҳаққи йўқ!» — устознинг шогирдларига қиладиган насиҳатининг формуласи шу!

Клиника жарроҳлари, ҳамшира ва энагалари медицинага шунчаки хизмат бурчинигина ўташ учун эмас, ўзларининг ҳаёти ва умри, қувонч ва ташвиши деб ҳам қарашади.

— Врач бемор учун қанча вақт зарур бўлса, шунча ишлайди! — деган шиор клиника ходимларининг қон-қонига сингиб кетган. Бемор тақдири, сўнг бошқа масалалар... Фанга ҳар ким ҳар хил муносабатда бўлади. Бировлар, албатта, бундайлар аксарият, фанга мумкин қадар кўп фойда келтирсам, дейди. Баъзилар эса ундан фақат олсам-у, бермасам, дейди. Клиника ходимлари биринчи тоифадаги кишиларга киради. Улар учун аввал диссертацияни ҳимоя қилиш ёки бирор юқорироқ даражага эришишдан ҳам муҳимроқ масъулият ҳисси бор... Клиникада уч-тўрт кунлаб қолиб кетишганини баъзан сезишмайди ҳам.

Бемор кўзларингга илтижоли тикилиб:

— Бутун умидим сизда. Сизга, ишонаман, доктор, — деб турса-ю, бунга сен лоқайд қарасанг! — дейишади улар.

...Жарроҳ Даврин Содиқович Ғуломов акасиникига меҳмонга борди. Пиёладаги чойни энди хўплаган эди, телефон жиринглади. Клиникага чақиришибди. Узр сўраб, йўлга тушди... Бир неча соат давом этган операциядан сўнг бемор қизнинг юраги соат миллари каби бир маромда ура бошлади...

...Эркин Султонович Исломбековнинг туғилган куни. Уйига таниш-билишлари йўқлаб келишди. Жамоат-жам. Лекин ҳали дастлабки эзгу-истаклар айтилмай туриб, уни клиникага чақиришди. Операция бошланди. Ўзи туғилган куни бир ҳастанинг ўпкасини дарддан фориғ этди. Онадан қайта туғилгандек ҳолга келтирди...

... Профессор операцияни тамомлаб, тонготарда уйга қайтди. Касалнинг боқишлари бежо, юраги нотинч эди. Буни шогирдларига айтмаган бўлса-да, фикри-зикри беморда. «Нега уйга келдим, клиникада қолиш керак эди-ку!» Бир неча кундан бери уйига энди келган бўлса-да, «ҳозир орқага қайтаман» деган қарорга келди. Шогирдлари устозининг одатини яхши билишгани учун дарров ҳузурига йўл олишганди. Шогирдларини кўриб, устоз қандайдир бир ички ҳаяжон ва алам билан «бўлмадими?» деб юборганини ўзи ҳам билмай қолди.

— Йўқ, йўқ, домла, бемор соғ-саломат. Унинг юраги кутилганидан ҳам зиёда. Севинганимиздан суюнчисига шошилдик...

Устоз қувонч ва ҳаяжонини яширолмай шогирдларини бағрига босди.

Республикамизда юрак касалликлари бўйича кардиохирургия маркази ҳисобланган эллик ўринли бу клиникада ҳозиргача 500 га яқин орттирилган юрак пороги касаллари операциядан муваффақиятли чиқди. Биринчи марта бу ерда 1960 йилда орттирилган юрак пороги операция қилинган эди. Бўлим бошлиғи Эркин Исломбеков билан юридик ҳужжат ҳисобланган — «Операция журнали»ни кўздан кечириб ўтирибмиз. 1961—1962 йилларда операция қилинганлардан Л. Журба, С. М. Шарф, С. Каримова, Ш. Эшонқулов (1967), Р. Жамолбоев (1971 йил)лар консультацияга келиб туришади. Шу пайт хонага ўрта ёшлардаги бир киши кириб келди. Бўлим бошлиғининг чеҳраси ёришиб кетди:

— Ҳозиргина сизни ўйлаб турган эдик, қаранг, умрингиз узоқ бўлар экан. Шодмонқул Эшонқулов! — Бизни у киши билан таништирди. — Эртага операция деганда қочиб кетиб, кейин қайтиб келганлар. Ўзингиз гапириб бера қолинг, — деди кулиб.

Ўрта бўй, очиқ чеҳрали, қотмадан келган, қирқ-қирқ беш ёшлардаги киши қаршимизда жилмайиб турарди:

— Бир неча йил касалхонама-касалхона юрдим, — дейди у ҳаяжонланиб. — Ҳеч қандай дори-дармон кор қилмади. Қон қуса-қуса охири ҳолдан тойдим. Бахтимга, шу жарроҳлар бор экан. Нариги дунёдан қайтариб олишди. Юрагим отдай, ўзим тойдай чопқиллаб юрибман. Бугун бир танишимизни бошлаб келдим. Қишлоғимизда юрак операцияси хавфли эмас, деб одамларга тушунтираман. Туппа-тузук медицина ташвиқотчиси бўлиб қолдим... Унинг юрагини Даврин Ғуломов операция қилган эди. Бу ёш, аммо етук жарроҳнинг докторлик илмий иши А. В. Вишневский номли бронза медаль билан тақдирланди.

Клиникада кардиохирурглардан Сергей Николаевич Аваков, Николай Иванович Ханлар ҳам юрак операциясини ўзлаштириб олишган. Шифохонада ўпка операцияси ҳам муваффақиятли олиб бориляпти. Медицина фанлари кандидати Эркин Исломбеков қўли енгил жарроҳлардан. Илк бор у ўн икки йил аввал 11 ёшли Володя Дугин исмли боланинг ўпкасини мустақил операция қилган эди. Терапевт-кардиолог Ю. С. Макаренко, ординатор, медицина фанлари кандидати Ю. А. Евстигнеев, хирург Н. Хўжаев, анастезиолог, медицина фанлари доктори Г. Н. Гиммельфарб, рентгенолог Н. Г. Волик, катта ҳамширалар М. И. Тарасова, А. Ф. Ямщикова!.. Улар кўпчилик. Бу камтарин, меҳнатсевар, дилкаш жарроҳлар ўзлари ҳақида гап очсанг, ҳамкасблари, устозлари тўғрисида сўзлашади.

Клиникада дастлаб орттирилган, сўнг туғма юрак пороги операция қилина бошланди. Юрак томирининг нотўғри уришини электроимпульс билан, баъзи бир юрак касалликларини гипотермия усули (паст ҳароратда операция қилиш) билан даволаш ўзлаштирилди. Юракнинг кўндаланг блокадасини даволашда клиника республикада марказ ҳисобланади. 1967 йилдан буён юракка электрокардиостимулятор ўрнатиляпти.

Гугурт қутичасидан сал каттароқ бўлган бу жажжигина аппарат қанчадан-қанча беморларни бевақт ўлимдан сақлаб қолди. Унинг ишлаш муддати тугагач, ўрнига янгиси ўрнатилади. Бу жарроҳлар учун ҳам, бемор учун ҳам катта қийинчилик туғдирмайди. Энг муҳими, бемор учун хатарли эмас. Операцияси енгил ўтади. Юракнинг кўндаланг блокадаси йўқолиб, касаллик тузалиб кетса, аппарат бутунлай олиб ташланади.

Яшашни юракдан ўрганиш керак, дейишади. Инсон организмининг «митти паҳлавони» билан кеча-ю, кундуз мулоқатда бўлаётган клиника шифокорлари юракдек яшаб, юракдек ишламоқдалар. Ўрта асрнинг машҳур врачи Парацельс таъбири билан айтганда, врачнинг кучи унинг юрагида.

4.

ЖАРРОҲНИНГ кафтида иссиққина юрак!.. Унинг тафти қуёш нурларидек атрофга нур сочиб турибди. Бронзага туширилган бу рамзий тасвир клиниканинг янги қурилаётган биноси пештоқига ўрнатилади.

Чилонзор кўчасида беш юз ўринли республика кардиология ва кўкрак хирургияси маркази иш бошлайдиган кун унча узоқ эмас. Ҳозир бу ерда пардоз-андоз ишлари олиб бориляпти. «Главташкентстрой»нинг 153-тресты ўз оталиғига олган бу тиббиёт кошонаси қурилиши ҳақида прораб А. Ф. Паюжев ҳикоя қилиб берди:

— Бино ҳамма жиҳатлари бўйича республикада ягона ҳисобланади, — деди Александр Федорович диққатимизни лойиҳа чизмаларига жалб этиб. — «Ташгипрогор» ходимлари — лойиҳанинг бош инженери Ася Аркадьевна Туниянц, бош архитектор Ольга Ярославовна Гозенкапф, группа раҳбари Николай Малеваннийлар ҳамкорлигида яратилган лойиҳа профессорга ҳам маъқул тушди...

Узукка кўз қўйгандек, шаҳримизнинг ҳуснига ҳусн қўшадиган ўн қаватли бу кўркам бинонинг биринчи қаватига маъмурият хоналари жойлашади. 2, 3, 4, 5, 6-қаватларда палаталар бўлади. Операциялар 9-қаватда олиб борилади. 10-қаватга эса техника хизмати кўрсатиш хоналари, аудитория ва кутубхоналар жойлашади.

Беш гектар майдонни эгаллайдиган республика кардиология ва кўкрак хирургияси марказида дам олиш зонаси ташкил этилади. Сув ҳавзалари ва фавворалар қурилади. Хуллас, юракнинг давоси — микроиқлим ҳосил қилинади.

Республиканинг бўлажак кардиология штаби биносининг пештоқига қайта-қайта боқарканмиз, у ердан СССР Медицина фанлари академиясининг академиги В. В. Ковановнинг: «Юрак! Унинг ҳақида газеталарда ёзадилар, съездларда гапирадилар. Мен касбим врач бўлганлигидан, кечалари у шоирларнинг илҳом манбаи ва давлат қонунлари объекти эканлиги тўғрисида ўйлайман. Биламан, юрак томирларга қонни ҳайдаб туриш учунгина уриб қолмай, шу билан бирга қайғу-аламдан ўзни тийиш учун, хурсандчиликдан ўзингга сиғмаслигинг учун, илҳом билан қайнаб-тошишинг учун ҳам уриб туради. Бинобарин, бир умр яшашни истаган кишининг юраги нотобликдан тўхтаб қолади, мусаффо ўйларингнинг ҳаммаси сўнади ва ҳеч қачон худога сиғинмаган кишилар ҳам жарроҳни ҳассасини дўқиллатиб келган ўлимга қарши журъат этишга, жасорат кўрсатишга даъват этадилар». — деган сўзларини эшитгандек бўлдик.

Ўткир АБДУАЗИМОВ,
Миршароф МУҲСИМОВ.

КУРСКДАГИ ҒАЛАБАНИНГ ЎТТИЗ ЙИЛЛИГИГА

50 КУНЛИК МУДОФАА ВА ҲУЖУМ

1943 ЙИЛ 5 АВГУСТДА МОСКВАДА ТЎПЛАРДАН БИР ЙЎЛА 12 МАРТА ЎҚ УЗИБ САЛЮТ БЕРИЛДИ. БУ УЛУҒ ВАТАН УРУШИДА БИРИНЧИ ҒАЛАБА САЛЮТИ ЭДИ.

Курск жангидан бери орадан ўттиз йил ўтди. Лекин орадан шунча йиллар ўтган бўлса ҳам, халқ ўша жангларни сира унутгани йўқ. Ҳозирги кунда ҳар бир ватандошимиз — қўлига қурол олиб фашизмга қарши жанг қилган ёки мамлакат ичкарисида ғалаба йўлида меҳнат қилган кишилар ҳам, тинч вақтда туғилиб ва ўсиб вояга етганлар ҳам, ўша жанглар қандай бўлганлигини фақат китоблардан ўқиб ва ветеранларнинг ҳикоясини эшитиб билганлар ҳам, ҳуллас, барча совет кишилари Улуғ Ватан уруши тарихидаги шу унутилмас воқеани алоҳида тўлқинланиб қайд қилмоқдалар. Чунки, Курск ва Орёл, Белгород ва Харьков олдида бўлган шиддатли жанглар ва ўша оғир ва қаҳрамонлик даври кўп кишилар умрининг таркибий қисми, туғишган кишилари ва биродарлари умрининг бир қисми бўлиб хотирада сақланиб келмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Курск жангида совет халқи кўрсатган қаҳрамонона шижоатга баҳо бериб, бундай деди: «1943 йилнинг ёзида Орёл-Курск дугасидаги жуда катта жанг гитлерчилар Германиясининг белини синдирди ва унинг зарбдор бронетанк қўшинларини ёндириб кул қилди. Жанговар маҳоратда, қурол-яроғда, стратегик раҳбарликда армиямизнинг устунлиги бутун дунёга равшан бўлиб қолди».

Курск жанги иккинчи жаҳон урушининг энг катта жангларидан бири бўлди. Курск ва Белгород олдидаги қонли жангларда фашистлар армияси мағлубиятга учради ва шундан кейин у ўзини сира ўнглаб ололмади. Ўша жангларда Қизил Армия душманнинг аъло даражада қуролланган ва таъминланган 30 та дивизиясини тор-мор келтирди, 1500 га яқин танкини, 3500 тадан кўпроқ самолётини яксон қилди.

Шу тарихий жангдан сўнг гитлерчилар қўмондонлиги бутун совет-герман фронтида ҳужум стратегиясидан батамом воз кечиб, мудофаага ўтди. Совет қўшинлари Курск олдида ғалаба қозониб, Днепрга чиқиб олишлари билан урушда тубдан бурилиш тўла-тўкис таъминланди.

Курск жангида беш фронтнинг қўшинлари, яъни Ғарбий фронт, Брянск фронти Марказий фронт, Воронеж фронти ва Дашт фронти қўшинлари қатнашди. Улар пухта ўйлаб тузилган, синчковлик билан тайёрланган йирик стратегик операциялар комплексини порлоқ равишда бажардилар. Узил-кесил ғалабамизга етишиш йўлида яна бир қанча катта жанглар қилинди ва бу жанглар душманнинг тор-мор келтирилиши билан тамомланди. Аммо Курск жанги ўша вақтда Совет қўмондонлиги кўрган чора-тадбирларнинг донишмандлиги билан, қўшинларнинг аниқ ва фидокорона қилган жанглари билан шу кунгача ҳақиқатан ҳаммани қойил қолдирмоқда. Бу жанг совет ҳарбий санъатининг тантанаси бўлди.

Вермахт (фашистлар Германияси армияси) қўмондонлиги 1943 йил ёзидаги жангларга катта умидлар боғлаган эди. Гитлер, унинг генераллари Қизил Армияга Курск районида зарба беришни фронтнинг энг ўнғай ва қулай участкаси деб ҳисобладилар. Шу районнинг шимолида «Марказ» деб номланган немис армияларининг қўшинлари тўпланган эди, жануб томондан бу районни «жануб» деб номланган немис армияларининг группалари қуршаб олган эди. Немислар шу районни ёриб ўтиб, Марказий ва Воронеж фронтларимизнинг мудофаада турган катта кучларини тор-мор келтирмоқчи бўлдилар. Агар бу мўлжалланган операция муваффақиятли чиқса, немисларнинг Донбассга ёки ҳатто Москвага ҳужум қилишлари учун йўл очилар эди.

Гитлерчилар «Қалъа» деб ном берган бу операцияни нақадар пухта тайёрлаганликлари тўғрисида бу ерда батафсил гапириб ўтишнинг ҳожати йўқ. Шунигина эслатиб ўтиш кифоя қиладики, немислар мана шу ҳужумни ташкил қилиш учун 90 минг нафарга яқин солдат ва офицер, 2800 тадан кўпроқ танк, ўзиюрар ва штурмчи тўплар ҳамда ҳарбий ҳаво кучларининг барча энг яхши қисмларини шу ерга тўплаган эдилар. Вермахт қўмондонлиги эндигина кўплаб ишлаб чиқаришга киришилган «тигр» ва «пантера» номли янги оғир танкларни, «фердинанд» номли ўзиюрар тўпларни ва самолётларни фронтнинг мана шу участкасига юборди. Ҳужум арафасида Гитлер қўшинларга буйруқ билан мурожаат қилди. Шу буйруқда, жумладан бундай дейилган эди: мана шу жанг натижасида Россия мағлубиятга учрайди, бу мағлубият бундан буёнги воқеаларнинг бутун боришига гарчи умуман ҳал қилувчи таъсир ўтказмаган тақдирда ҳам, ташаббусни яқин фурсатда совет раҳбарлиги қўлидан тортиб олиши лозим.

Шу муносабат билан баъзи бир нарсаларни эслатиб ўтмоқчиман. Кейинги йилларда ғарбда иккинчи жаҳон урушига бағишланган кўпгина асарлар эълон қилинди. Озми-кўпми объектив фикр юритувчи тадқиқотчилар Курск жанги иккинчи жаҳон урушининг гитлеризмга қарши коалиция мамлакатлари фойдасига якунланиши ҳал қилувчи ёки катта таъсир ўтказган энг катта жанглардан бири бўлганлигини айтмоқдалар.

Буржуа идеологлари орасида шундай «олимлар» ҳам борки, улар 1943 йилги бу жуда катта жангни ўз асарларида ё умуман тилга олмаётирлар ёки гитлерчиларнинг Курскка қилган ҳужуми чекланган мақсадларни кўзлаган эди, деб ҳайрон қоларлик гўллик билан даъво қилмоқдалар. Бунақа «чекланган ҳужум» учун жуда кўп бронетанк қўшинлари ва қудратли авиация билан кучайтирилган 50 дивизиядан иборат қўшинлар группасини Германия фашистлари қўмондонлиги сира тўпламаган бўлур эди. Бу оддий ҳақиқатни тушуниб олиш ва тегишли ҳулосалар чиқариш учун ҳарбий билимдон ёки олим бўлиш шарт эмас.

Гитлерчилар ҳужумга қай даражада тайёргарлик кўраётганлигини, шу билан бирга қўшинлари асосий зарбаларини қай томондан беришга шайланиб турганлигини совет разведкаси ўз вақтида аниқлаб олишга муваффақ бўлди. Кейин бизнинг разведкамиз бу операция қачон бошланишини ҳам билиб берди. Вермахт генералларига келганда, улар қўшинларимизнинг 250-300 километр ичкариликка чўзилган ва яхши ускуналанган мудофааси мавжудлигини хаёлларига ҳам келтирганлари йўқ. Душманнинг ҳужуми бошланмасдан олдиноқ Марказий ва Воронеж фронтларининг қўшинлари 9240 километрга яқин траншея ва алоқа йўлларини қазиб қўйган эдилар. Танкка қарши мудофаа воситалари билан кучайтирилган, фронтнинг орқа томонида кенг жиҳозланган бизнинг мудофаамиз енгилмайдиган бўлиб қолган эди. Бизнинг қўшинларимиз инженерлик имкониятларини ишга солиб, бу қадар қудратли мудофаа линиясини илгари ҳеч қаерда ва ҳеч қачон қурмаган эдилар деса бўлади.

СССР Қуролли Кучларининг қароргоҳи ва Бош штаби ўзининг планини тузишда мана шу мудофаага таянди. Душман Курск шимолида ва жанубида катта кучлар тўплаб қўйган шароитда қўшинларимизнинг ҳужумга ўтиши оғир жангларга олиб келади ва ғалаба жуда ҳам қимматга тушади, деган хулосани совет қўмондонлиги ўз вақтида чиқариб қўйган эди. Бизнинг қўмондонлигимиз атайин мудофаа қилиш деб аталган планни тасдиқлади. Бошқача қилиб айтганда, Курск дугасида ҳужум қилаётган душман кучларининг тинкасини қуритиб, сўнгра ҳужумга ўтишга ва душман қўшинларини тамомила янчиб ташлашга қарор қилинди.

Донишмандлик билан қабул қилинган бу қарор тўғри қарор бўлганлигини кейинги воқеалар тасдиқлади. 5 июлда катта кучлар билан шимолдан ва жанубдан Курскка ҳужум қилган душман жуда яхши тайёрланган ва ташкил этилган бизнинг мудофаамизга дуч келди. Лекин гитлерчилар ҳужумга ўтишдан олдиноқ совет артиллериясининг душмандан олдинроқ берган зарбаси нақадар зўр эканлигини синаб кўрдилар. Чунки бизнинг артиллериямиз душман ҳужум бошламасданоқ унинг жанговар сафларини, ўт очиш позицияларини, команда ва кузатиш пунктларини, алоқа линияларини, коммуникацияларини тўпга тутишга киришган эди.

Бошланиб кетган жанглар жуда шиддатли бўлди, ғоят кучли, ғоят ҳаракатчанлиги билан ажралиб турди. Баъзи қисмларимиз бир кунда душман пиёда қўшинлари ва танкларининг 13-16 марталаб қилган ҳужумларини даф этган пайтлар бўлди. Фашизм билан бўлиб ўтган уруш оловига тушиб чиққач кишиларгина бундай жангларнинг оғирлигини тасаввур қилишлари мумкин. Аммо шундай бўлса ҳам гитлерчилар бизнинг мудофаамизни ёриб ўтолмадилар. Воронеж фронтининг ва Марказий фронтнинг қўшинлари жойидан силжимади.

Улуғ Ватан урушининг тарихи жуда кўп воқеалар ва жанг эпизодларидан иборатдир. Бу воқеалар ва жанглар совет кишиларининг мислсиз қаҳрамонлигини, уларнинг Ватанга, халққа, Коммунистик партия ишига садоқатларини яққол кўрсатди. Артиллерия ва авиациянинг қудратли зарбалари билан қўллаб-қувватланган гитлерчиларнинг жуда кўп танкларини ишга солиб бир кунда бир неча марталаб қилган ҳужумларини қайтариб туришнинг ўзи жанговар шижоатдир. Курск дугасида бундай шижоатлар оммавий тус олди.

Қирувчи-учувчи старший лейтенант А. К. Горовец Курск дугаси осмонида сира унутилмас шижоат кўрсатди. У бир ўзи душман бомбардимончи самолётларидан 20 тасига ҳужум қилиб, шулардан 9 тасини уриб туширди. Ҳозирги кунда ҳам мутахассис авиаторлар бундай шижоатни ҳатто назарий жиҳатдан тасаввур қилиш мумкин эмас деб ҳисобламоқдалар. Лекин совет учувчиси амалда ҳатто назария имкониятларидан ҳам ошиб тушганлигини фактлар кўрсатиб турибди.

12-13 июлда жангда бурилиш бошланди. Бундан олдин стратегия аҳамиятига эга бўлган иккита катта воқеа рўй берди. Прохоровка олдида танклар жанги бўлиб ўтди ҳамда Ғарбий фронтнинг ва Брянск фронтининг сўл қаноти қўшинлари гитлерчиларнинг Орёл атрофида тўпланган қисмларига қарши ҳужумга ўтдилар.

Прохоровка олдидаги жангда ҳар иккала томондан 1200 га яқин жанговар машина қатнашди. Танкчи жангчиларимизнинг ўша жангдаги оммавий шижоатига ҳозирда ҳам қойил қолмаслик мумкин эмас. Бу жангни танкларнинг яккама-якка олишуви деса бўлади. Бизнинг гвардиячиларимиз душман танкларига мана шундай яқинлашиб бориб, уларни жанг қилишга мажбур этдилар ва шу туфайли душман оғир танкларини баъзи бир афзалликларидан маҳрум қилиб қўйдилар. Прохоровка олдидаги жангнинг бир кунида гитлерчилар 400 дан кўпроқ танк йўқотдилар! Душманнинг зарбдор бронетанк қўшинлари ёниб кул бўлди.

1943 йилнинг ёзида мен Ғарбий фронтдаги 11-гвардиячи армиянинг қўмондони эдим. 11-гвардиячи армия Брянск фронтининг қўшинлари билан бирга 12 июль эрталаб немис фашист қўшинларининг Орёл ёнидаги плацдармига қарши ҳужум бошлади. 11-армия гвардиячилари ва Брянск фронтининг жангчилари уч томондан катта зарбалар бериб, душманнинг иккинчи танк армияси мудофаасини ёриб ўтдилар ва ҳужумни ичкари томон давом эттиравердилар. Гитлерчилар Орёл дугасининг шимолий-шарқий участкаларида бунақа зўр ва қудратли зарба берилишини кутмаган эдилар. Вермахтнинг абжағи чиққан генераллари ва офицерлари томонидан ёзилган хотираномаларда айтилишига қараганда, бу зарба улар учун сира кутилмаган шиддатли зарба бўлган.

Шундай қилиб, 15 июлдаёқ қарши ҳужумга ўтмоқ учун бизнинг Марказий фронтимиз армиялари қулайроқ вазиятга эга бўлиб қолди. Сал фурсат ўтмай, Воронеж фронтининг ва Дашт фронтининг қўшинлари ҳам шундай қилишди. Диққатга сазовор бўлган шу нарсани айтиб ўтиш кераки, айни бир куннинг ўзида, 5 августда, қадимий рус шаҳарлари Орёл ва Белгород фашист оккупациячиларидан озод қилинди. Совет қўшинлари мана шу катта муваффақиятларни қўлга киритиб, ялпи ҳужумга ўтдилар, бунинг натижасида бутун Днепр бўйлаб дарё соҳилига чиқиб олинди.

Курск жанги мана шундай тугади. Гитлерчи генераллар бу жангни Германиянинг ғалабаси учун қилинган охирги жанг дейишди. «Қалъа» операцияси барбод бўлиши билан фашист корчалонларининг Совет Иттифоқига қарши бошлаган урушда енгиб чиқамиз деган умидлари пучга чиқди.

Курск жанги эллик кун давом этди. Мана шу нисбатан қисқа вақт ичида мисли кўрилмаган даражада жуда катта жанглар бўлди, ўзининг тарихий оқибатлари жиҳатидан ғоят катта ҳарбий-стратегик ва сиёсий воқеалар рўй берди. Шундай дейиш мумкинки, вақтнинг муайян қисмига тушадиган жанговар воқеаларнинг салмоғи бу ерда, Курскдаги жангдан олдин ҳам, ҳатто ундан кейин ҳам қилинган ҳамма жанглардагига қараганда кўпроқ бўлди.

Курск жангида фашист қўшинлари тор-мор келтирилганидан бери орадан 30 йил вақт ўтди. Улуғ Ватан урушининг жанглари гумбурлаган вақтлар аллақачон ўтиб кетди. Мамлакатимиз душман босқини етказган жароҳатларни тузатиб олди. Совет Иттифоқи замонавий индустрияга, ривожланган қишлоқ хўжалигига, юксак даражадаги халқ маданиятига эга бўлган тағин ҳам қудратли давлатга айланди. Ватанимиз меҳнаткашлари тўққизинчи беш йиллик планни, КПСС XXIV съездининг қарорларини муваффақиятли бажариш учун курашмоқдалар. Халқнинг тинч меҳнатини СССРнинг Қуролли Кучлари қаттиқ қўриқлаб турибди. Энг замонавий жанговар техника билан таъминланган ҳамда офицерлар ва солдатларнинг ажойиб кадрларига эга бўлган Қуролли Кучларимизнинг сафлари ўз оталари ва боболарининг шонли жанговар традицияларини давом эттираётган содиқ совет ватанпарварлари билан тўлиб, тобора кучаймоқда.

И. Х. БАГРАМЯН,
Совет Иттифоқи Маршали
Совет Иттифоқи Қаҳрамони. (ТАСС).

Тошкент области. Урта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг катта майдонларида пахта ва канопдан мўл ҳосил етиштириш учун социалистик мусобақа кун сайин қизитилмоқда. Хўжаликнинг Эркин Ханаев бошлиқ бригадаси деҳқонлари гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» ва 200 центнердан каноп етиштириш мажбуриятини олиб, ваъдага вафо қилишмоқда. Суратда: (чапдан) бригада бошлиғи Э. Ханаев ва колхознинг бош агрономи Ф. Тен яшил тола майдонларини кўздан кечираётган пайт.

Қ. Розиқов фотоси.

ЗАФАР САТРЛАРИ

ШУРЧИ. Она-Ватан омборларига 1500 тонна ўрнига 2206 тонна сараланган дон топширилди, план ошириб бажарилди. Район хўжаликларида давлатга ғалла топшириш давом этмоқда.

Т. ҚУШОҚОВ.

* * *

УРГУТ. Район паррандабоқарлари қабул пунктларига 1 миллион 374 минг дона тухум топшириб, йиллик планни 115 процент бажардилар. Пландан ташқари тухум топшириш қизғин давом этяпти.

Н. ИБРОҲИМОВ.

* * *

ФОРИШ. «Фориш» совхози паррандабоқарлари зафар қучдилар. Давлатга 146 минг дона тухум топшириб, йиллик планни муддатидан илгари ошириб бажардилар.

Омонгелди номли совхоз паррандабоқарлари ҳам йиллик планни ошириб ўринлатишди. Давлат қабул пунктларига 200 минг дона тухум топширилди.

У. ДОСТОНОВ.

* * *

Бу йил Бухоро области колхоз ва совхозларининг боғларида мева ва резаворлардан мўл ҳосил етиштирилди. Боғлардан 4,6 минг тоннадан кўпроқ мева йиғиштириб олинди. Хўжаликлар мева тайёрлаш плани ва топшириқларини бажардилар.

Хоразм областидаги хўжаликлар ҳам давлатга мева ва резавор етказиб бериш топшириғини бажардилар. (УзТАГ).

КЎСАКЛАР КЎПАЙЯПТИ

Косон районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг Суюн Холиқулов бошлиқ бригадаси заршунослари 80 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан ипак пахта етиштиришга аҳд қилишган. Улар сўзларининг устидан чиқиш учун курашиб, ғўзани суғориш ва ишлов беришни бир-бирига боғлаб олиб боришяпти. Орзи Санаев, Хўжаниёз Бердиёров, Тилов Ҳасанов, Норбўта Отамуродов каби миришкор сувчилар ғўзаларни қондириб суғоришаётган бўлса, Шомурод Мирзаев, Хушмурод Орзиев каби «пўлат от» чавандозлари ер етилиши билан сифатли культивация қилишаётир. Натижада кўсаклар сони кундан-кунга кўпайяпти. Ҳозир ҳар туп ғўзада 8-10 тадан кўсак ва кўплаб гул санаш мумкин.

Шунингдек, колхознинг Мейли Қўчқоров, Нормурод Санаев бошлиқ бригадаларида ҳам ғўза парвариши яхши бораётир.

Ж. МУЙСИНОВ.

ГЕКТАРИДАН 80 ЦЕНТНЕРДАН МАККАЖЎХОРИ ДОНИ

ТЕРМИЗ, (УзТАГ). Сурхондарё областидаги «Коммунизм» колхозининг Жўра Бобонов бошлиқ бригадаси ёш маккажўхорикорларнинг Тошкентда ўтказилган республика кенгашида ўз зиммасига олган мажбуриятини Узбекистонда биринчи бўлиб бажарди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ана шу ёш маккажўхорикорлар кенгаши номига табрикнома йўллаган эди.

Еш механизаторлар 90 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 80 центнердан маккажўхори дони олиб, маккажўхори ўримини тугалладилар. Улар маккажўхори поясини майдалаб қирқиб, силос бостирдилар. Бу эса ҳар гектар ердан қўшимча равишда 400 центнердан ширали озуқа тайёрлаш имконини берди. Бўшаб қолган суғориладиган ерлар силос бостириш учун такрор маккажўхори экиш мақсадида ҳайдала бошланди.

Узбекистоннинг энг жанубий области бўлган Сурхондарёда 6400 гектар майдонда маккажўхори етиштирилмоқда. Бу эса, ўтган йилдагига нисбатан 4 минг гектар кўпдир. Далаларда дон ва кўк поя йиғиштириб олиш кучайтириб юборилди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ТУРМУШ МАДАНИЯТИ МАСАЛАЛАРИ»

«Совет Узбекистони» газетаси шу йил 29 апрель сонида юқоридаги сарлавҳа остида босган проблематик мақоласида Узбекистон ССР Маданият министрлиги диққатини республика маданий-оқартув муассасалари тармоқларида мавжуд бўлган камчиликлар — маданий-оқартув техникумларини битирганларнинг бир қисми ўз соҳаси бўйича ишламаётганлиги, маданият ўчоқларига мутахассислиги бўлмаган кишиларнинг кириб қолаётганлиги, баъзи хўжаликларда бадиий ҳаваскорлик тўгаракларнинг йўқлиги ва бошқа шу каби муҳим масалаларга қаратган эди.

Редакция ушбу мақола юзасидан Маданият министрлигидан жавоб хати олди. Унда айтилишича, газетада билдирилган эътирозлар тўғри. Ҳақиқатан ҳам ютуқлар соясида қали камчиликлар мавжуд. Уларни бартараф этиш мақсадида министрлик бир қанча тадбирларни ишлаб чиқди ва бу тадбирлар ҳаётга татбиқ қилинмоқда. Жумладан, Республика халқ ижодий уйи Узбекистон Композиторлар союзи билан ҳамкорликда хор коллективларига ёрдам тариқасида «Куйлайлик, дўстлар» номли ўн китобдан иборат қўшиқлар тўпламини нашрдан чиқарди. Бадиий ҳаваскорлар учун эса ёрдамчи-қўлланма сифатида «Ҳаваскорлар саҳнаси» тўплами нашр қилинмоқда. Бир пардали энг яхши пьесалар учун республика конкурси ўтказилди ва бу конкурсдан муваффақиятли ўтган бешта асар бадиий ҳаваскорлик коллективларида саҳналаштиришга тавсия этилди.

Маданий-оқартув ишларини янада ривожлантириш мақсадида областлар, районлар ва шаҳарлар ўртасида социалистик мусобақалар ташкил қилинди. Клублар, кутубхоналар, маданият ва истироҳат боғлари ҳамда музейлар «Аъло хизмат кўрсатувчи» унвонига сазовор бўлиш учун қизғин иш олиб бормоқдалар. Бу мусобақаларнинг ғолиблари министрлик таъсис этган кўчма Қизил байроқ ҳамда пул мукофотлари билан рағбатлантирилиб борилади. 1974 йилда эса халқ ижодининг барча жанрлари бўйича республика фестивалини ўтказиш мўлжалланмоқда.

Маданият министрлиги халқ университетлари ва автоклублар фаолиятини намунали йўлга қўйиш мақсадида бу соҳаларда қилинаётган ишларни июль ойида коллегия муҳокамасига қўйди.

— Нашриётларда чоп этилаётган турли соҳаларга оид адабиётлар, — дейилади яна жавобда, — кутубхоналар талаб-эҳтиёжини қондиролмаётир. Бу камчиликни бартараф этиш йўллари белгилаб олинди. Министрлик Узбекистон ССР Министрлар Совети Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети билан биргаликда кутубхоналар учун муҳим бўлган айрим асарларни қайта нашр этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Министрлик қишлоқларда болалар адабиётлари фондларини ташкил этиш мақсадида 46 та кутубхона очган эди. Бу тадбир тажрибада ўзини оқлади. Ҳозир ҳар бир қишлоқ Советида ана шундай кутубхоналар очиш вазифаси ҳал қилиняпти.

Узбекистон ССР Маданият министрлиги юборган жавобда тағин таъкидланишича, маданият институти очиш ҳамда «Маданий-оқартув ишлари» номли ойлик информацион методик бюллетень нашр этиш масалаларига оид ҳужжатлар расмийлаштирилиб, тегишли органларга тақдим этилган. 1973—1974 ўқув йилида маданий-оқартув техникумларига 1290 ўқувчини (ўтган йили 970 ўқувчи қабул қилинган эди) жалб қилиш ва яқин йиллар ичида 3 та маданият техникумини ишга тушириш мўлжалланган. Шунингдек, жавобда республика маданият ходимлари малакасини ошириш институтида шу йилнинг ўзидаёқ 1000 киши ўз билими даражасини оширажаги ҳақида ҳам хабар қилинган.

БОЛГАРИЯ. Уч йилдирки, Дунай гўзал соҳилида жойлашган Козлодуй шаҳрида миллий ёшлар қурилиши байроғи ҳилпираб турибди. Бу ерда Болгарияда биринчи атом электростанцияси барпо этиляпти. Электр станция совет мутахассисларининг актив иштироки билан қад кўтаряпти. Асосий корпус лойиҳаларини улар тайёрлашган. Шунингдек, монтаж ишларида ва корхонани зарур ускуналар билан таъминлашда ҳам Совет Иттифоқи ёрдам беряпти. Суратда: биринчи турбина монтаж ишларини олиб бораётган совет ва болгар мутахассислари.

БТА—ТАСС фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **БОНН.** ГФР телевиденеси Ғарбий германиялик телетомошабинларга «Рейндаги учрашув» совет телефильмини кўрсатди. Мазкур телефильм КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Федератив Республикага қилган сафарига ҳамда СССР билан ГФР ўртасида сиёсий, иқтисодий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликнинг ривожланишига бағишланган.

Телефильм намойиш қилингандан сўнг уни Совет ва Германия журналистлари муҳокама қилишди. Улар бу фильмга юксак баҳо бердилар.

● **ТОКИО.** Японияning «Дайити тюо кисэн» ва «Сиова кайун» кемачилик компаниялари Япония билан ВДР портлари ўртасидаги кема қатновини яна бошлаб юборишга қарор берганлигини эълон қилдилар. Бу компанияларнинг дастлабки кемалари август ойининг ўрталарида ВДРга қараб йўл олади. Япония билан ВДР ўртасидаги бевосита кема қатнови бундан саккиз йил муқаддам тўхтатилган эди.

● **НЬЮ-ЙОРК.** Қўшма Штатларнинг шарқи-шимолий районларида қаттиқ сел ёғиб, сув тошқинлари бўлди. Нью-Жерси штатида табиий офат катта вайронлик келтирди. Юзлаб оилалар сув босган районлардан кўчирилди, тошқинда қолиб ўлганлар бор. Баъзи жойларда сув 5 метр кўтарилди.

Нью-Йоркнинг бир қанча марказий районларини сув босиб, ҳаёт издан чиқди. Кўчалар ва метрополитен станцияларини сув босди, транспорт ҳаракати тўхтаб қолди, телефон ва телеграф алоқаси бузилди.

● **ЛОНДОН.** Англиянинг Мэн оролида жойлашган Дуглас шаҳрининг дам олиш марказидаги бинолар ичида рўй берган ёнғин вақтида 20 дан кўпроқ киши ҳалок бўлди, юзлаб кишилар эса жароҳатланди. Ёнғин бошланган пайтда дам олиш маркази биносида 200 га яқин киши бор эди.

(ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР · ХАБАРЛАР · ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ КЕМАЛАРИНИНГ ВИЗИТИ

БУХАРЕСТ, 3 август. (ТАСС). «Адмирал Головко» крейсери, «Находчивий» эскадра миноносеци ва «Краснодарский комсомолец» соқчи кемасидан иборат составда вице-адмирал Б. Е. Ямковой қўмондонлигидаги совет ҳарбий кемалари отряди расмий дўстлик визити билан бугун Руминиянинг Констанца портига келди.

Совет денгизчилари Руминияда 3 августдан 7 августгача бўлиб, румин ҳарбий хизматчилари ва Констанца аҳолиси билан учрашадилар, Руминияда денгиз флоти куни байрамида иштирок этадилар.

МУЗОКАРАЛАР МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАЛЛАНДИ

БОНН. (ТАСС). Бу ерда ҳар икки мамлакат ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисидаги масалани ҳал қилиш билан боғлиқ бўлган Болгария — Ғарбий Германия музокаралари муваффақиятли тугалланди. ГФР Ташқи ишлар министрлиги ана шуни хабар қилди.

Кўрсатиб ўтилганидек, музокаралар чоғида ҳозирги вақтда Боннда ва Софияда мавжуд савдо ваколатхоналарини элчихоналарга айлантириш, шунингдек консулхоналар таъсис этиш масалалари ва бошқа масалалар муҳокама қилинди.

СССРНИНГ ЯНГИ БОШ КОНСУЛХОНАСИ

Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ҳукуматлари ўртасидаги келишувга мувофиқ ГДРнинг Карл Маркс-Штадт шаҳридаги СССР консулхонаси СССРнинг Бош консулхонасига айлантирилди. (ТАСС).

НАРХ-НАВО ОШМОҚДА

ЛОНДОН. Англияда бир қанча озиқ-овқат маҳсулотлари, шу жумладан, маргарин ва бошқа ёғлар, консерваланган овқатлар, мева ва бошқа маҳсулотлар нархи яна оширилганлиги хабар қилинди.

Шу билан бир вақтда ҳукумат меҳнаткашларнинг иш ҳақини оширмаслик сиёсатини ўтказмоқда. Бундан йирик монополиялар манфаат кўрмоқда. Уларнинг оладиган фойдаси тез ошиб бормоқда. (ТАСС).

ҲИНДИСТОНДА СУВ ТОШҚИНИ

ДЕҲЛИ, 3 август. (ТАСС). Тинимсиз ёққан ёмғир ва унинг натижасида дарёларнинг тошиши сабабли Шимолий Ҳиндистоннинг Уттар-Прадеш штатидаги каттакатта районлар сув остида қолди. Темир йўллар ва автомобиль магистралларидаги ҳаракат тўхтаб қолди. 1050 гектар майдондаги дон ҳосили батамом нобуд бўлди. Сув тошқинидан 30000 га яқин киши зарар кўрди.

„МИНГЧИНОР“

Китоб райони марказидан Катта Ўзбек тракти бўйлаб Самарқанд томон 20 километрча юрилгач, Зарафшон тизма тоғлари бошланади. Тоққа кўтариладиган жой ўзининг гўзаллиги, шўх жилғалари, зилол булоқлари, фусункор табиати билан кишини бағрига чорлайди. Бу ерларда асрлар юзини кўрган чинорлар, ёнғоқлар, арчалар бир-бирига айқашиб ўрмон бўлиб кетган. То кеч кузгача турли мевалар пишиб ётади.

Ана шу йўлнинг Зарафшон тизма тоғларига тирмашадиган жойда йўловчилар, саёҳатчилар учун ресторан қурилди. 100 йиллик чинорлар ёнида яқиндагина ўтқазилган чинорлар табиатнинг бу сўлим жойини янада чиройли қилиб юборган. Китоб райони меҳнаткашлари шанбаликка чиқиб, бу ерни дам олиш зонасига айлантириш мақсадида кўплаб мевали дарахт, гул кўчатлари ва минг туп чинор ўтқазган эдилар. Шу сабаб янгидан ишга туширилган ресторанннинг номи «Мингчинор» деб қўйилди.

Ресторан икки кичик сойликнинг ўртасидаги чоққина тепанинг устида, тоғнинг шудоққина этагида қад ростлаган. Унга автомобилда айлана йўл билан чиқиш мумкин. Лекин саёҳатчилар ресторанга 80 га яқин мармар зинадан кўтарилишни хуш кўрадилар.

Ресторанда бир йўла 80 хўранда дам олиб, овқатланиши мумкин бўлган катта зал бор. Бундан ташқари шийпон тарзида ёзги заллар ҳам мавжуд. Ёзги залларда бемалол юз эллик киши дам олиб, овқатланиб кетиши мумкин.

Бу ер дам олиш зонасига айлантирилади, ободонлашади. Кўплаб коттеж типидаги турар-жой, маданий-маиший бинолар қурилади. 100 саёҳатчига мўлжалланган меҳмонхона, сув бассейни барпо этилади.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НОМСИЗ ТЕПАЛИКДАГИ МОНУМЕНТ

БЕЛГОРОД, 4 август. (ТАСС мухбири). Кеча Москва — Симферополь автомагистралининг 624-километрида шиддатли Курск жангларининг бири содир бўлган жой — Номсиз тепаликда «олovли ёй» қаҳрамонларига ёдгорлик — мемориал комплекси очилди. Ўз ҳаётини Ватан озодлиги учун қурбон қилган мардларга таъзим қилиш учун бу ерга шаҳар ва қишлоқлардан минглаб вакиллар, жанг қатнашчилари келишди.

Мотоциклчилар эскорти ҳамроҳлигидаги бронетранспортер ёдгорлик ёнига келиб тўхтайди. Волгограддаги Мамаев қўрғонидан келтирилган машъал билан мемориал комплекснинг қардошлик мозорида шуҳрат алангаси ёқилади. Милтиқлардан салют янграйди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 10.40 — Оталаримиз жасорати. 10.10 — Мультфильм. 10.30 — **Кулранг сеҳргар** (телеспектакль). 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 11.25 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 12.20 — Телефильм. 13.00 — Музикали киоска. 13.30 — Мультфильмлар. 13.50 — Қишлоқ янгиликлари. 14.50 — **Сўна** (бадиий фильм). 16.30 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 17.30 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Ажойиб учрашувлар. 18.10 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни 18.25 — Ахборот. 18.40 — **Экран хандаси** (такрорий кўрсатув). 19.20 — Ўн минут музика. 19.30 — Илғорлар минбари. 19.40 — Ахборот. 19.55 — **Марҳабо, талантлар.** 20.55 — МОСКВА. **Футбол:** СССР — ШВЕЦИЯ. 22.45 — Концерт. 24.00 — «ВАҚТ». 0.30 — М. Исаковский поэзияси. 01.15 — Концерт. 01.55 — Берлинда X Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивалининг ёпилиши. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — Кинофильм. 11.30 — Ўқувчилар бригадасида. 17.30 — МОСКВА. Берлинда X Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивали. 18.00 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуков телетомошабинларнинг саволларига жавоб беради. 18.45 — Кинопанорама. 20.00 — Берлинда X Бутунжаҳон ёшлари ва студентлари фестивали. 20.55 — ТОШКЕНТ. Мусобақадош маккажўхорикорлар. 21.25 — «ЧАШМА» **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.45 — **ФРУНЗЕ КУРСАТУВЛАРИ.**

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/VIII да **Парвоз.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (10.40, 14.00, 17.20, 20.30).

Ҳарбий йўл ворислари — «МОСКВА» (тоқ соатларда), «ВОСТОК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (11.00, 13.00, 15.00).

Дача — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Ҳур қизлар... (14.00, 19.00), **300 спарталик** (12.00, 17.00, 21.45) — «ЧАЙКА».

Муҳаббат қаримайди — «САНЪАТ САРОЙИ» (кундуз ва кечқурун).

Килиманжаро қорлари — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Дача; Омадли жентльменлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45).

Тақиқланган ўйинлар — ҲАМЗА номли (17.00, 19.00, 21.00).

ЧЎЛИ ГУЛИСТОН— МУЗЕЙДА

Фарғоналиклар Чўли Гулистон қишлоғини яхши билишади. Қишлоқ аҳолиси республикамизда дастлабки марта коллектив хўжаликка уюшганлардан. Бугунги кунда колхоз маркази гавжум. Хўжалик тарихини акс эттирувчи музейга келувчиларнинг кети узилмайди. Ўзбекистоннинг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев бошчилигида ташкил топган, ўша даврда Чўли Гулистон деб юритилувчи колхоз рўзғори ночоргина эди. Жумладан, 1929 йили қишлоқда 20 га етар-етмас от-улов, 4 ҳўкиз ва 8 омоч бўлган. Хўжаликда жами 80 гектарга экин экилган.

Колхоз территорияси йилдан-йилга кенгая борди. Айниқса урушдан кейинги даврда экин майдонлари деярли 20 баравар ортди. Хўжаликда чорва моллари, соғин сигирлар туёғи ҳам кўпайди. Замонавий техника деҳқонлар оғирини енгил қилди. Ҳўкиз ва отлар ўрнини бугунги кунда 63 трактор, 16 пахта териш машинаси, 25 автомобиль эгаллаган. Бир вақтлар ҳарф таниганни олим деб билган бу қишлоқда ҳозир кўплаб ўқитувчи, агроном ва инженерлар ишлаб турибди.

Бугунги кунда «Москва» номи билан юритилаётган мазкур хўжаликда асосан пахта етиштирилмоқда. Уста пахтакорлар 1500 гектарлик майдонда чигит экиб, йил сайин юқори ҳосил оляптилар. 1971 йили давлатга 3500 тонна «оқ олтин» топширилган бўлса, ўтган йили бу рақам 4200 тоннага етди. Колхоз миришкорлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи — учинчи йилида 5200 тонналик хирмон кўтаришга аҳд қилишган.

«Москва» колхози ташкил этилгандан буён юксалиш йўлида. Яқинда очилган музей залларини айланган томошабин Чўли Гулистонда илк марта ташкил этилган коллектив хўжаликнинг жонкуярлари билан яқиндан танишадилар. Жумладан, ўз даврининг таниқли ирригаторлари ҳисобланган К. Синявский, М. Копилов, М. Зеленский, А. Қўқонбоев, И. Черниловскийлар яратган Ёзёвон канали қурилиши картаси томошабинда катта қизиқиш уйғотмоқда. Айниқса, Йўлдош Охунбобоевнинг ёзёвонликларга доҳиймиз В. И. Лениннинг «Ер ва тинчлик» ҳақидаги декретини тушунтириб турган сурати кўпчиликнинг эътиборида. Музейга қўйилган экспонатлар орасида республика биринчи президентининг шахсий буюмлари: чойнак, қумғон, кетмон каби нарсалар бор. Томошабинларга экспонат ва буюмлар ҳақида музейнинг илмий ходими А. Қодиров тушунтириш бериб боряпти.

Хуллас, колхозда ташкил этилган музей орқали бу ерга ташриф буюрганлар Ўзбекистонда коллективлаштириш ишларининг дастлабки босқичлари ҳақида эътиборга лойиқ маълумотга эга бўлмоқдалар. Музейнинг таклифлар китоби эса илиқ сўзлар билан бойимоқда.

И. ШВАРЦМАН.

СПОРТ

ҚИЗЛАР МАТОНАТИ

Улуғ Ватан уруши йилларида Совет Иттифоқи Қаҳрамони Марина Раскова қўмондонлик қилган аёллардан иборат авиация қисмининг учувчилари «У-2» самолётида душман траншеяларига гранаталар ташлаб қийратгани афсонага ўхшарди.

Фашистлар «..кеч кирмасин, шон бўлди, осмонга мариналар чиқиб ҳаммамизни қириб ташлайди», деб безиллашаркан.

Мана, қаршимизда олий учувчилик мактабини битирган Дилором Баҳодирова, Валида Аҳмедовалар ўтиришибди. Улар ўша довюрак, лочин аёлларнинг муносиб издошлари. Улар авиаспорт намояндалари бўлиб республикамизга танилган кишилардир.

— Бизда фазокорлик ҳавасини уйғотган устозимиз Башорат опа Мирбобоева, — дейди баҳодир қизлар, — Унинг жасоратлари бизни ҳайратда қолдирган эди. Шундан кейин бизда учувчи бўлиш орзуси уйғониб, самолёт мафтуни бўлиб қолдик.

Валида ҳам, Дилором ҳам болалигидан ҳамроҳ бўлиб қолган учувчи бўлиш орзуси билан яшади. Улар шу йўлда изланишди, эзгу орзуси истиқболга, камолотга етказди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони Марина Раскова, Валентина Гризодубова, Москва осмонини душманлардан қўриқлаган Виктор Талалихин, капитан Гастелло жасоратлари ўзбек қизларини самолёт штурвалини бошқаришга ундади.

— Валида билан Дилором даставвал Тошкент аэроклуби дарвозасига кириб келганларида 16-17 ёшларда эди. Уларнинг «учувчи бўлмоқчимиз...» деган сўзларини эшитиб, суюнганимдан ўз фарзандларимдек ўпиб-ўпиб олганман. Ҳозир улар менинг ўринбосарларим бўлиб қолишди, — деб ҳикоя қилади Башорат опа.

Учувчиликни ҳавас қилган икки дугона 10- синфни битириб Тошкент политехника институти самолётсозлик факультетига ўқишга киришди. Дилором ҳам, Валида ҳам авиаспорт билан шуғулланиб, Тошкент шаҳар ДОСААФ авиаклубини иккинчи макон қилиб олишди. Қизлар самолётсозлик назарияларини институтда ўқишса, самолёт бошқариш сирларини аэроклубда — устоз-инструктор Башорат Мирбобоева қўлида ўргандилар.

— Кўп муваффақиятларимиз бўлса-да, баъзан ишимиз юришмай қоларди, — дея ўтмишларини эслашади қизлар. — Айниқса, мураккаб ҳаракатларни бажараётганда тажрибасизлигимиз оқибатида штопрни ишлатолмай қолардик ёки ерга қўнганимиздан кейин бир неча кун ўзимизга келмай, ташвишланардик. Ташлаб кетайми дейсан, киши. Йўқ! Бу севган ҳунарни ташлаб бўлмайди. Машаққатли машғулотлар, осмонга кўтарилгандаги мағрур қарашлар, юксак умидлар, ҳамкасблар маслаҳати, устозларимизнинг меҳнати, ташвишлари ҳамма-ҳаммасини ўйлаб, яна ўзимизга тасалли берардик. Худди мана шундай вақтларда биз Николай Островскийнинг асарлари, Чкаловнинг тажрибалари, биринчи Совет Иттифоқи Қаҳрамони Коккинакининг босиб ўтган йўлларига мурожаат қилардик.

Самолёт қисмларини ўрганиш бир мактаб бўлса, уни бошқариш ва осмонга кўтарилиш — иккинчи мактаб. Осмонда машина билан турли-туман мураккаб ҳаракатларни бажариш энг қийин машғулот деб қарасак, ҳеч нарсадан қўрқмаслик учувчиликнинг энг асосий мактаби эди.

Дугоналар шу энг мураккаб вазифа — ҳеч нарсадан қўрқмаслик, машинани осмонда отдек ўйнатишни машқ қилишди. Бу машғулотлар натижаси дугоналарга авиаспорт мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқини берди. Улар область, республика мусобақаларида олдинги ўринларни олиб келишди. Парашют спорти эса қизларнинг иккинчи касби бўлиб қолди.

...: Аэропортда дугоналар ҳаракатини кузатамиз. Бизлардан ҳам учувчи чиқармикин деб биринчи бор аэроклубга кириб келган икки қиз «У-2» самолёти штурвалига қўл уриб, двигателни ўт олдиради. Улар самолётнинг техник ҳолатларини кўздан кечириб, «Стартга тайёрмиз», — дейишади мағрур.

Старт берилди. Зум ўтмай самолёт кўкка кўтарилди. Дарёлар илон изидек, савлатли уйлар гугурт қутисидек, яшил экин майдонлари гиламга чизилган суратдек кўзга ташланади. Бутун бир дунё устида парвоз қилаётгандек туюларди фазокорларга. Қизлар радиони ишга солади:

— Ўртоқ командир! Тезлик бир юз эллик, баландлик уч минг метр, аппаратлар яхши ишлаяпти.

Текис учиш — бу, пассажир машиналарига хос. Спортчилар осмонда турли шаклда учиши керак. Ана, Дилором ҳам, Валида ҳам осмон гумбазида чархпалак бўлиб, самолётни каптардек ҳаракатга келтиради. Башорат опанинг қувончи ичига сиғмайди.

— Биринчи класс учувчиларининг ҳаракатларини бажаряптилар. Олий учувчилик мактаби — ана шу, — дейди у.

Учувчи қизлар ҳозир Тошкент авиаклубида йигит-қизларга самолёт бошқариш маҳоратидан дарс беради. Валида аэропортда инструктор инженер бўлиб ишлайди. Дилором аэроклубда учувчи-спортчи, «Миконд» заводида эса инженер-физик вазифасида. Бутун вужуди билан ўз касбини севган қизлар ҳозир зонал мусобақаларга тайёргарлик кўрмоқда.

З. ШОКИРОВА.
Р. ИСҲОҚОВ,

Суратда: учувчи-инженер Валида Аҳмедова.
Р. Шамсуддинов фотоси, (ЎзТАГ).

ЁЗ МАНЗАРАСИ.
И. Глауберзон фотоси.

ЙЎЛЛАРДАГИ ЮЛҒИЧЛАР

ФЕЛЬЕТОН

Бай-бай! Сарлавҳани ўқибоқ баъзи бировларнинг бағрига ўт кетди, десангиз-чи! Майли, ёнаверсин! Таъзирини еснн!

Хўш, транспортларда ишлаб, тўғри йўлни кўрмай, эгри йўлдан кетган жиғилдон бандаларининг танасига ўт қаердан кетди? Аввало эски билетлардан.

Ана, йўловчилар автобусга чиқишди. Баъзиларнинг билет олиш учун майда пулларн бўлмайди. Ҳайдовчига йирикроғини узатишади:

— Мана шунга абонемент бериб юборинг.

Шу пайт ҳайдовчининг ғалати овози эшитилади:

— Қанча билет экан?

— Иккита.

Ҳайдовчи абонементга иккита эски билет қўшиб узатди. Демак, ўн тийин кассага эмас, киссага тушди.

Бундай текин томошалар фақат автобусларда эмас, кўпгина трамвай, троллейбусларда ҳам эртадан кечгача бетиним кўрсатилади.

— Оббо, намунча назарингиз паст бўлмаса?! Уч тийин... тўрт тийин... беш тийин! Шунгаям шовқин-суронми?! — аччиқ устида кимдир бизга хитоб қилгандек бўлди.

Э, биродар, дўппини ерга қўйиб, пухта ўйланг. Тома-тома кўл бўлур, деган гап, ҳақоткн, ёлгон бўлса. Ахир, ўндан бирни ўмариб қолиш орқали катта-катта иморатлар солаётган, автомашиналар олаётган шофёрлар оз эмас-ку!

Энди далилларга мурожаат этайлик. Бир куни Тошкентдаги 12-автопаркнинг юлдузни бенарвон урувчи шофёрлари тумшуғидан илинди. Мана, улар уялган кишидек ерга қараб ўтиришибди. Биринчиси, Н. Лизов. Автобус кассасига бир чангал солган эди, қўлига 17 сўм чиқди. Иккинчиси, С. Хегай. Бу олғирнинг чангалига ҳам Лизовники билан баббаравар танга чиқди. Учинчиси Н. Тимофеев. Кассага човут уриб, танга ўғирлашда ҳамкасабалари ўртасида рекорд қўйди. Бир кунлик мараси 20 сўм! Шофёрлардан В. Анисимов, В. Мордвинцев, И. Агеевлар-чи, ай-яй-яй! «Мусобақа»да ютқазишди. Ҳар куни атиги 2 сўмгача юлиб қолишар экан.

Баъзи донолар ақл ўргатишади:

— Автобусларга кондуктор қўйиш керак. Ана ўшанда юлғичнинг қўли қуруқ қолади.

Бу таклиф ҳам 12-автопаркда синовдан ўтказилди. Во ажаб! Энди шофёрлар эмас, О. Митрофанова, И. Шамакина, П. Козлова сингари паттачилар бир нарсали бўлиб қолишди. Улар талаб қилган кишига билет йиртишади-ю, индамаган «сахий»ларга бир жуфт қуллиқ қилиб, ўтиб кетишаверади.

Келинг, энди бундай майда-чуйдалар ҳақида гапирмай, каттароқ гаплар қопини очайлик. Тошкентда енгил такси машиналарига талаб катта. Шу сабабдан, тобора улар кўпайтирилмоқда. Лекин инсоф билан айтинг-чи, йўловчилар ҳақидан уриб қолаётган шофёрлар озми-кўпми? Ҳалол меҳнат қилаётган азаматларга офарин. Афсус, юлғич таксистларни ҳам шундоққина қўл узатиб топиш мумкин. Улар кўзларини бақрайтириб, эллик тийинлик жойга бир сўм, бир сўмлик ерга икки сўм олиб қолишаверади. Масалан, Тошкентдаги 5-таксомотор парки шофёри Ш. Каримжонов бир йўловчидан бир сўм олтмиш тийин юлиб қолибди. Агар у аллақачон виждонини жиғилдонга алмаштириб олмаган бўлса, ростини айтсин. Бир кунда қанча йўловчига ўшандай «беминнат» хизмат қилади-ю, қанча сўмлик бўлиб, уйига жўнайди?

Тегирмон навбати билан, деган гап бор. Энди кимни таърифлайлик? Маршрутли такси ҳайдовчиларини. Улар: «Аттанг, бизни унутиб қўйишибди-да» — деб ранжиб юришмасин. Холис баҳо берадиган бўлсак, бу «азамат»лар доимо «ижодий» изланишда. Масалан, бир пайтлар йўловчидан ҳақ олганларида шу заҳотиёқ билет йиртиб узатишар эди. Эндиликда бундай «исрофгарчилик»ка йўл қўйишмаяпти. Билетлари турар ўхшаб ғалтакка, йиғилган пул тушар нуқул чўнтакка. Чунончи, 81-83 ТНД номерли машина ҳайдовчиси И. Мордухаев бир кунда 24 сўмгача ўмара олган эди. У билан ким ўзарга баҳс бойлашган Б. Пятигорский эса рекорд қўйиб, 46 сўмлик маррани эгаллади.

Афсус, буни ҳам транспортдаги юлғичлар ишғол этган энг баланд чўққи дея олмаймиз. Сабаби, Тошкент аэропорти хизматчилари Раъно Холмуҳамедовна Шомирзаева билан Нина Михайловна Колташевалар томонидан ўрнатилган «рекорд» олдида Пятигорскийнинг «ғалаба»си ҳеч гап бўлмай қолади.

Шомирзаева билан Колташева аэропортда навбатчи контроллик қилишарди. Улар эшик олдида йўловчиларнинг билетларини текшириб, самолётга йўллашади.

Биласиз, мана шундай ёз паллаларида самолётнинг баъзи маршрутларига ҳа деганда билет топилавермайди.

— Энди нима қилиш керак? — йўловчи «бир амаллаш» пайига тушади.

Ана ўшанда Шомирзаева билан Колташева уларга «ошиғинч ёрдамга келишади.

— Қаерга учмоқчисиз? — аста шивирлайди Шомирзаева.

— Москвага.

— Билет топилади. Ўн сўм чой чақа берасиз.

— Розиман.

— Қани 58 сўм узатинг.

Йўловчи билетни олгач, контролер Колташева дарров унинг қўлига самолётга ўтириш учун талон беради-да, эшикдан киритиб юборади.

— Югуринг, самолёт кетиб қолади.

Шу пайт қаердандир пайдо бўлган иккинчи йўловчи шовқин кўтаради:

— Мен ҳам шу рейсда кетишим керак! Мана, билетим! Ўтказиб юборинг!

— Жой тамом бўлди. Миямни ачитманг! Кейинги рейсда бир амаллаб жўнатиб юбораман!

— Ҳой опажон, ахир билетим шу рейсга-ку! Мени йўлдан қолдирманг!

— Гап тамом! Ўринлар аллақачон тўлган. Самолёт ҳам жўнай деяпти. Ана, трап олиб қўйилди.

Бечора йўловчи кимга арз қилишини билмай диққат бўлганича йўлдан қолиб кетади. Колташева билан Шомирзаевалар эса беҳад хурсанд. Негаки, қўлларига нақд 58 сўм тушган эди. Касса ҳақи нима бўлди, дерсиз? Шуниси қизиқ. Бояги билетни Колташева қўлбола қилиб ясаган.

Бир куни Колташева Шомирзаеванинг ҳузурига югуриб келди:

— Суюнчи бер, Раъно, эски билетларни химчистка қилиб, янгилаш йўлини кашф этдим. Билет ясаш мендан, пуллаб келиш сендан.

Ўшандан буён Колташеванинг «химчисткаси» бетиним ишлаб турди. Шомирзаева эса ясама билетларни шошқалоқ йўловчиларга пуллайверди. Бу орада қўлга тушиб, судланиб ҳам чиқди. Лекин тавбасига таянмади. Дугонаси Колташева билан қилмиш-қидирмишини давом эттираверди. Таажжубланадиган ери шундаки, Тошкент аэропорти раҳбарлари жиноий иш билан қўлга тушгандан кейин ҳам яна уни ўз вазифасида қолдираверишди.

...Ҳурматли газетхон, шакарнинг ози ширин, деган гап ҳаммамизга маълум. Шундай экан, транспортлардаги юлғичлар «мадҳияси»ни тамомлай қолайлик.

Ҳали қўлга тушмаган, қўлга тушиб юзи қора бўлган фирибгарлар ҳақидаги бу «мақтовнома»ни халқ назоратчилари, милиция ва тергов органлари ниҳоясига етказишади.

Усмон ЮСУПОВ.

Редактор ўринбосари
Ж. ЖАББОРОВ.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

СОПОЛ ЖИЛВАСИ

Қадим-қадим замонлардан бери Қуёш Ерга ошиқ экан. Унинг бошида туриб уюм-уюм нурларини сочаркан. Унга ўз меҳру-муҳаббатини изҳор этаркан... Ер ҳам садоқатим рамзи деб қуёшнинг атрофида парвона эмиш. Уларнинг муҳаббатидан боғу-роғлар, кўркам ўтлоқзорлар яшнабди. Буни кўрган Инсон Ер билан Қуёшнинг, яъни ҳарорат билан тупроқнинг бардошини синамоқчи бўлибди. Тупроқни сувга қориштириб, оловга тутибди. Сув тезда буғланиб кетибди. Тупроқ эса оловда тобора тўлишибди, пишиқ тортибди. Қолипга туширилганда эса инсон эҳтиёжи учун яна бир буюм пайдо бўлибди. Шундан бери бу ҳунар кулолчилик деб аталиб келади.

Лазокат опа ана шу қадимий санъатни яшартираётганлардан. У Тошкент керамика заводида ўн беш йилдан бери меҳнат қилади. Агар унинг ҳар бир асарини сополга битилган бир қўшиқ дейилса, унинг талайгина қўшиқ тўпламлари бор.

Мана, жуда оддий туюлган ўзбек лагани. Нақшлари жилвакор, ранго-ранг. Агар унга раққоса кўзи билан қаралса, эгилиб-эгилиб ўйнаётган раққоса қоматини эслатади.

Агар унга сайёҳ нигоҳи билан кўз тиксангиз, йўллар..., йўллар ва сўнгги ўз қадрдон уйингга элтувчи йўлларнинг дил қитиқлар завқини сезади киши.

Лекин ана шу лаган нақшларига шоир кўзи билан қарасангиз барги карам ранглардан қалам қилиб ўсма тортилган қошларни тасаввур қиламиз.

Бу қадимий санъат бизнинг давримизда яна ҳам гўзаллашиб, замонавий буюмлар, замонавий бўёқлар билан тобора мукаммаллашиб бораётгани кишини қувонтиради.

Завод қурилган йили ҳамма ишлар — лой пиширишдан тортиб, нақш солишгача бир бинода бажариларди. Иш шароити оғирлиги туфайли, кўпинча план ҳам бажарилмай қоларди. Кейинги йилларда заводда кескин ўзгаришлар юз берди. Қолиплаш, пиширтиш, сирлаш каби алоҳида цехлар мавжуд. Улар учун замонавий ускуналар билан жиҳозланган хоналар ажратилди. Шунинг учун бу санъатнинг яшариб, янги мазмун кашф этиши бежиз эмас.

Завод қатор социалистик мамлакатларга маҳсулот чиқаради. Сўнгги йилларда экспорт қилинаётган буюмлар — лаган, пиёла, кўзачаларга тинчлик кабутарларининг сурати чизила бошланди. Ўзбекларнинг азалий ифтихори пахта гулли пиёла ва косалар айниқса эътиборни тортмоқда.

Биз Лазокат опа меҳнат қилаётган нақшлаш цехи биносидамиз. Ҳамма ёқда қизлар. Қаёққа қараманг, қизларнинг қўли билан нақшланган буюмлар. Қўл меҳнати кишидан нозиклик, ҳушёрлик талаб қилади. Дастлаб келганида қўли ишга келмаган қизлар бугун шахсий планларини 100—120 процент бажаришяпти. Булар ҳаммаси Лазокат опанинг қўлида ҳунар ўрганган ёшлар. Мана Ибодат Солиевани олинг. Яқинда у яратган лаган нусхаси завод ижодий кенгашида тасдиқланиб, ишлаб чиқаришга топширилди.

Бу ерда дастлаб қорилган лой обдон пиширилади. Сўнгра қолиплаш цехида қолипларга солинади. Сирланади ва ниҳоят сопол ўзига энг сўнгги ишловни — нақшни қизларнинг қўлидан олади.

Мен уларга суқланиб қарайман. Ҳар бирида рамзий маъно яширингандай.

Қалбим беихтиёр сопол идишларга битилган сўзсиз қўшиқларни хиргойи қила бошлайди. Уни Лазокат опага ўхшаш қўли гул қизлар тўқиб, сополга туширишган.

Маъсуда УБАЙДУЛЛАЕВА.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ МИКРОБИОЛОГИЯ БЎЛИМИ
қуйидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ачитиш процесслари микробиологияси лабораторияси бўйича: катта илмий ходим — микробиолог мутахассислиги бўйича; кичик илмий ходимлар — микробиолог мутахассислиги бўйича (3 ўрин).

селекция ва микроорганизмлар ўзгарувчанлиги лабораторияси бўйича:

кичик илмий ходим — микробиолог мутахассислиги бўйича;

кичик илмий ходим — химик-органик мутахассислиги бўйича.

Ариза ва ҳужжатлар конкурс тўғрисидаги қоидага биноан қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳар, ГСП, 700000, Академия шаҳарчаси.

«Голодностепстрой»га қарашли «Дренажстрой» трестининг 34-КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН КОЛОННАСИГА

экскаваторларнинг малакали машинистлари, бульдозерчилар, электр пайвандчилар, II—III класс шофёрлари, темирчи, автомобиль двигателлари ремонти бўйича мотористлар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай. Сув танқислиги учун 30 процент, иш кўчма характерда бўлганлиги учун 30 процент қўшимча ҳақ тўланади.

Машинистлар ва бульдозерчилар учун дала шароитида вагончилар мавжуд. Ишчилар махсус кийим ва кўрпа-тўшаклар билан таъминланадилар.

Оилаликларга бир йил давомида уй, ёлғиз кишиларга ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адрес: Сирдарё область, Дўстлик райони, «Дўстлик» посёлкаси.

АЭРОФЛОТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Янги М-238 рейси ишга туширилди. Бу рейсдаги «ТУ-104» самолётлари ҳар куни Москва вақти билан 15.06 да Тошкентдан Актюбинск орқали Киевга учади.

Актюбинскгача учиш ҳақи 27 сўм.

ЯНГИ РЕЙС САМОЛЕТЛАРИДА УЧИНГ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 · ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар — 338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

№ 183. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 01661.